

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Evolució i principals característiques

Curs 2022-2023

Ajuts Individuals de Menjador al Vallès Occidental. Curs 2022-23

Introducció

Taxa d'incidència

Descripció i evolució del programa

Conclusions

Característiques de les concessions

Glossari

Característiques de les denegacions

Fonts i indicadors

El curs 2022-23 es van presentar 28.847 sol·licituds d'ajuts de menjador, un 8,6% més respecte a les que es van registrar el curs anterior. D'aquestes, 23.069, el 80% de les sol·licituds, es van resoldre favorablement i 5.768 no es van concedir, un 20%.

El 91,9% dels ajuts de menjador es van concedir pel tipus garantit del 70% (21.194), amb un augment del 7% respecte al curs anterior. Els ajuts de tram garantit del 100% s'han reduït un 0,5%, situant-se a les 1.387 concessions.

L'etapa educativa de primària va concentrar el 62,6% de beques menjador a la comarca i el 28% a infantil. Tot i l'increment del pes de les concessions a secundària, només s'han atorgat el 9,5% dels ajuts per a aquesta etapa escolar.

El principal tipus de família beneficiària és la formada per dos adults i dos infants, amb el 25,1% dels ajuts, seguida de les famílies amb dos adults i tres infants (19,9%). Destaca el 20,6% d'altres tipologies amb més de tres infants o que conviuen amb la família extensa.

El 23,2% (5.353) d'alumnes que van rebre un ajut de menjador presentava hàbits inadequats d'alimentació. El 15,8% (3.655) dels infants pertanyen a unitats familiars amb problemes d'habitatge, segons els informes dels Serveis Socials.

La proporció d'ajuts denegats s'ha incrementat per segon any consecutiu, després d'un descens progressiu en els anys anteriors. El 80% de les denegacions d'ajuts va correspondre a famílies que superaven els llindars de renda fixats.

La taxa d'incidència comarcal (alumnat beneficiari en relació amb l'alumnat total) va ser del 24,6% a les etapes escolars d'infantil i primària, gairebé dos punts superiors al curs anterior.

Cinc municipis se situen per sobre de la taxa d'incidència comarcal. D'aquests, un presenta una incidència superior al 40% entre l'alumnat d'infantil i primària i els altres quatre per sobre del 30%. Per contra, cinc municipis registren una incidència inferior al 10%.

A still life photograph with a warm, yellowish tint. In the center, a dark, textured apple sits on top of a thick, closed book. To the right, several wooden alphabet blocks are stacked, with the letters 'A' and 'B' visible. In the foreground, two pencils lie on a wooden surface. The background is a plain, light-colored wall with a framed abstract painting hanging on it.

Introducció

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

L'Observatori del Vallès Occidental publica, per setè any consecutiu, l'informe **Ajuts individuals de menjador al Vallès Occidental**, que analitza els principals resultats del programa d'ajuts de menjador del curs 2022-2023 a la comarca i ofereix una radiografia de les característiques de la infància i la joventut i de les seves llars a partir de la informació de l'Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal. La finalitat dels ajuts és donar suport a famílies en situació de vulnerabilitat, garantint un àpat de qualitat al dia i d'un temps educatiu no lectiu.

Segons Save the Children (2022), estudis recents mostren que accedir al menjador escolar implica beneficis en quatre nivells: nutrició i salut; educació; protecció social i economia familiar; i economia local i sostenibilitat. Per aquests motius, els ajuts de menjador tenen un paper clau en la compensació de desigualtats i en la millora de les pautes d'alimentació saludables i sostenibles, en potenciar comportaments i habilitats adequades a taula, en fomentar hàbits d'higiene i en promoure l'autonomia i la responsabilitat en els processos de l'entorn de l'àpat.

Aquests ajuts ofereixen una compensació per les desigualtats de renda, però també tenen en compte altres dimensions que afecten la igualtat de les oportunitats educatives, com la situació geogràfica, la conciliació familiar i laboral, problemes d'habitatge, violència intrafamiliar o el suport de la família extensa. Per eliminar aquestes bretxes socials, econòmiques i educatives s'ha anat reformant els criteris d'atorgament de la beca, com l'augment del llindar de renda o de la quantitat del preu màxim garantit.

Proporcionant un menjar escolar saludable es redueix la inseguretat alimentària, el risc de sobrepès infantil i de diabetis en edat adulta i té especials beneficis sobre la salut física i psicosocial dels col·lectius més desfavorits (Save the Children, 2022). Les evidències apunten que l'estil de vida, els patrons de comportament i els hàbits alimentaris adoptats durant aquesta etapa persisteixen fins a l'edat adulta i poden tenir una significant influència en la salut i en el benestar (Chaudhary, 2020).

Els ajuts de menjador actuen com a mesura de protecció social no contributiva, ja que són una transferència a les famílies que proporciona estabilitat econòmica, perquè no han d'assolir les despeses (Save the Children, 2022). A nivell local poden ser beneficiosos per augmentar l'ocupació, especialment la femenina, ja que permet la conciliació en aquelles famílies que no poden deixar de treballar, que necessiten treballar durant l'horari de migdia, cercar feina o tenir cura d'altres persones, sabent que els seus fills i filles estan al centre escolar (EDUCO, 2022).

A partir de la [Garantia Infantil Europea](#), aprovada al juny de 2021 en el Consell de la Unió Europea, els estats membres s'han compromès a garantir a tota la infància en situació de vulnerabilitat l'accés a serveis claus, entre ells, menjador escolar saludable i gratuït (Save the Children, 2022). El fet de proveir dels mateixos àpats pot ajudar a augmentar l'equitat entre la infància i adolescència, ja que tot l'alumnat pot accedir al mateix menjar (Bruckmayer et al., 2021).

Descripció i evolució del programa

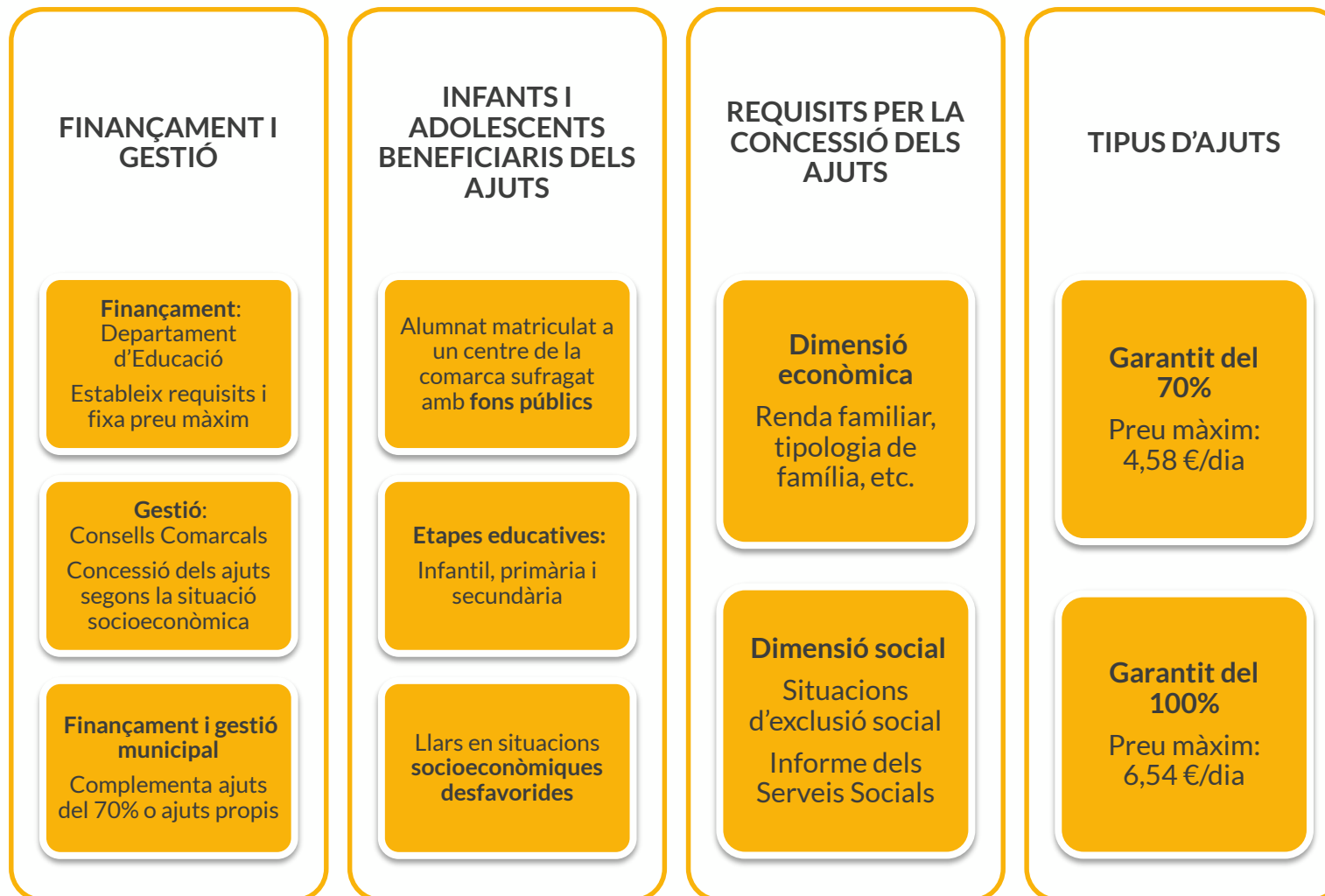
AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Descripció del programa

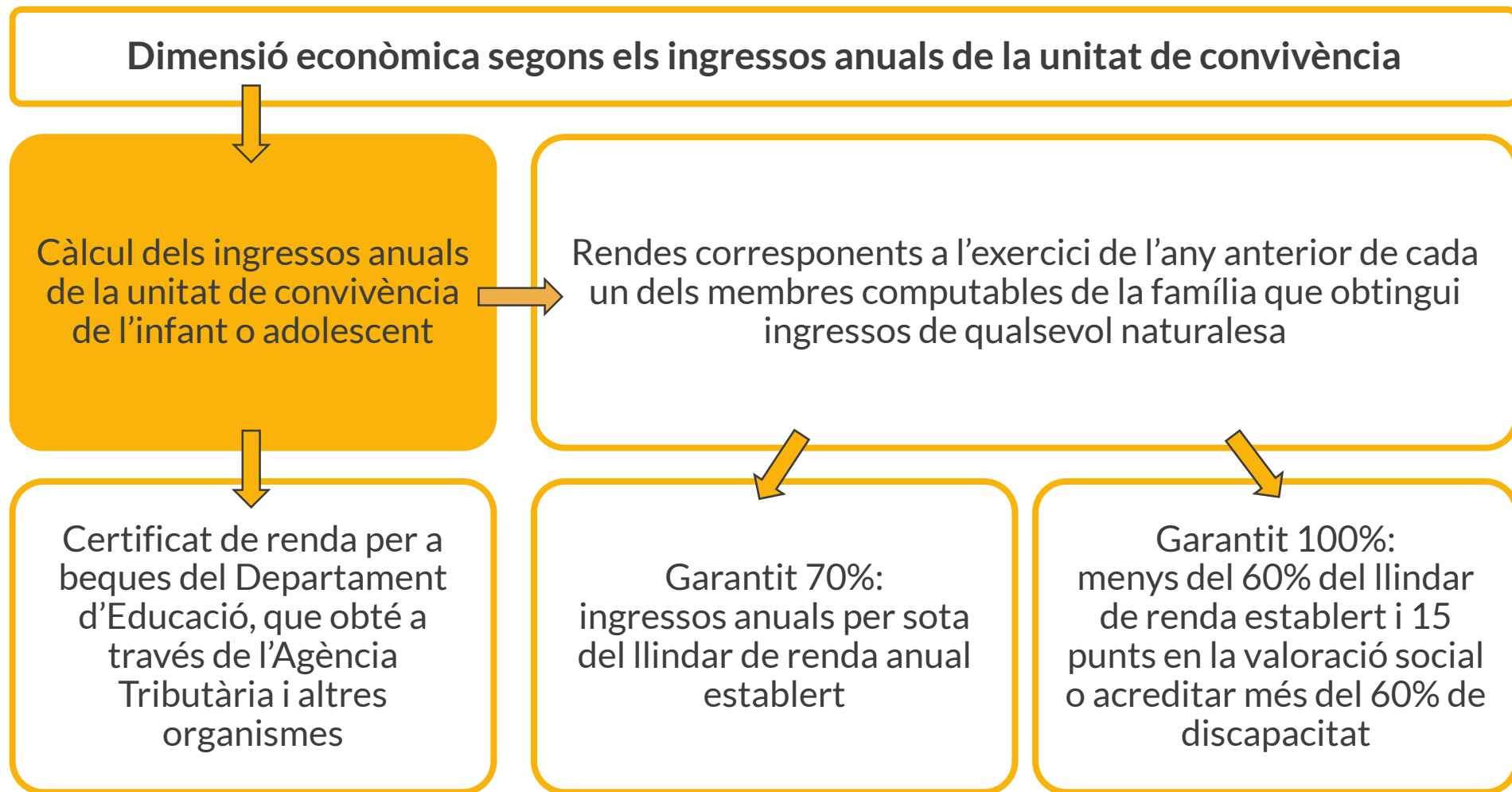
Ajuts individuals de menjador

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Requisits de la concessió d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Requisits de la concessió d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Dimensió econòmica: llindars de renda familiar i tipologia d'unitat familiar

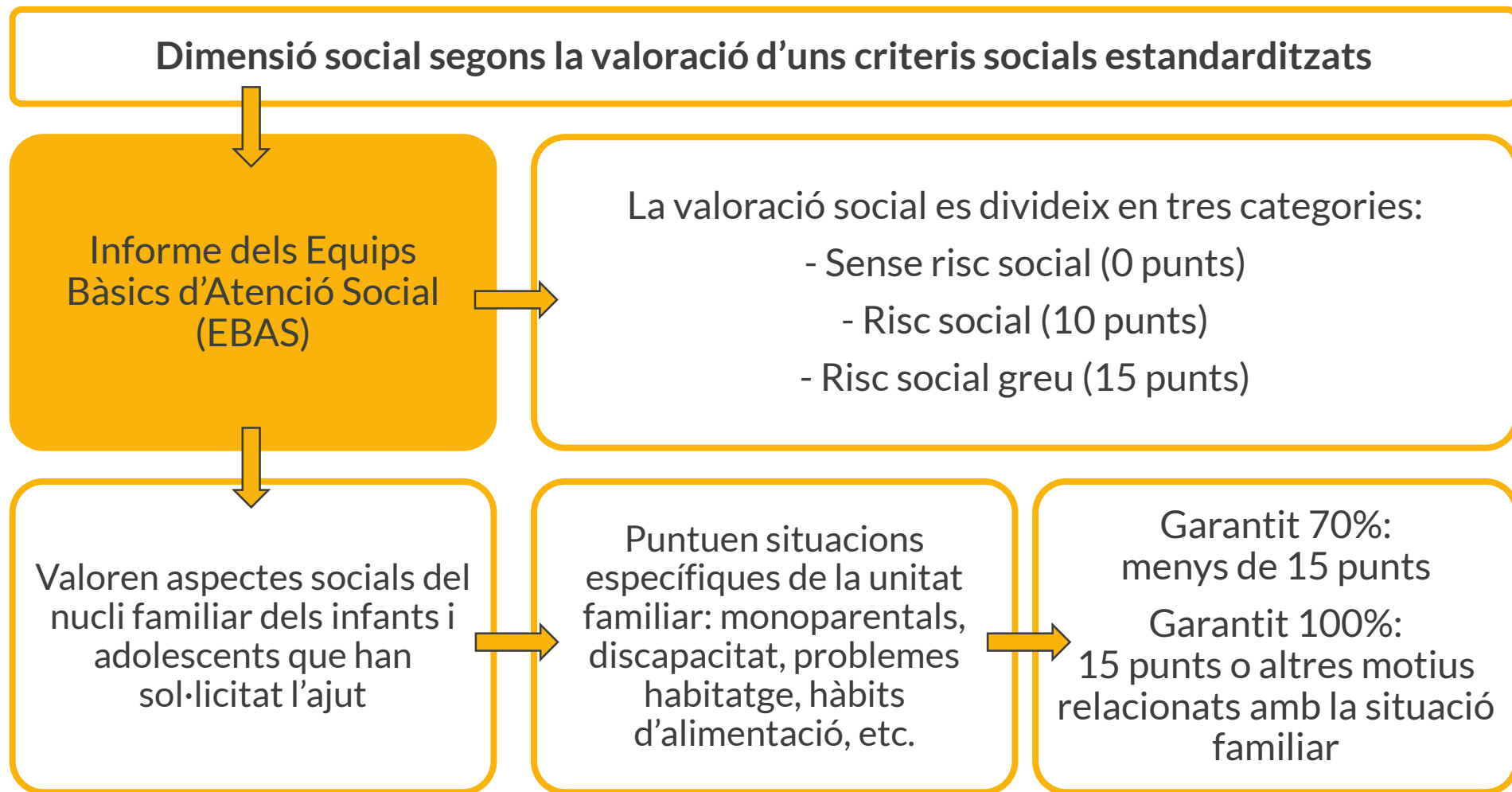
Llindars de renda familiar per percebre l'ajut de menjador i llindar de risc de pobresa a Catalunya segons tipologia d'unitat familiar (tipologies més freqüents). Curs 2020-21 / 2022-23

Tipologia d'unitat familiar					Tram garantit del 50%			Tram garantit del 100%			Llindar risc pobresa (Enquesta de Condicions de Vida)				
1r adult	2n adult	Altres adults	Infants / Joves	MUF	2020-21	2021-22	2022-23	2020-21	2021-22	2022-23	2018	2019	2020	2021	2022
1	0	0	1	2	14.275,9€	14.275,9€	14.775,3€	8.565,5€	8.565,5€	8.865,2€	14.275,9€	13.876,4€	14.775,3€	14.686,0€	15.392,8€
1	0	0	2	3	17.570,3€	17.570,3€	18.185,0€	10.542,2€	10.542,2€	10.911,0€	17.570,3€	17.078,6€	18.185,0€	18.075,1€	18.945,0€
1	1	0	1	3	19.766,7€	19.766,6€	20.458,1€	11.860,0€	11.860,0€	12.274,9€	19.766,6€	19.213,4€	20.458,1€	20.334,5€	21.313,1€
1	1	0	2	4	23.061,1€	23.061,0€	23.867,8€	13.836,7€	13.836,6€	14.320,7€	23.061,0€	22.415,7€	23.867,8€	23.723,6€	24.865,3€

El llindar econòmic per rebre l'ajut del menjador s'ha ampliat amb els anys, però no va ser fins al curs 2017-18 que es va equiparar parcialment amb el llindar de pobresa que estima l'IDESCAT a partir de l'Enquesta de Condicions de Vida. El curs 2021-22 es va modificar amb el llindar de l'any 2020, després de dos cursos mantenint-se en el llindar de 2018, el que representa un augment del 3,5%. El fet que els requisits econòmics per sol·licitar als ajuts de menjador no estiguin ajustats amb el de l'any en curs provoca que hi hagi famílies que, tot i trobar-se en situació de pobresa, no poden accedir al programa perquè superen el llindar de renda establert per percebre'l. La diferència entre el llindar actualitzat de 2022 i el que correspon als ajuts és d'un 4'2%, el que significa gairebé 1.000 euros a l'any per a una família amb dos persones adultes i dos infants. Aquesta problemàtica és especialment greu en el context d'augment del cost de la vida amb la pujada del preu dels aliments i la energia, que provoca un agreujament de la vulnerabilitat de les famílies.

Requisits de la concessió d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

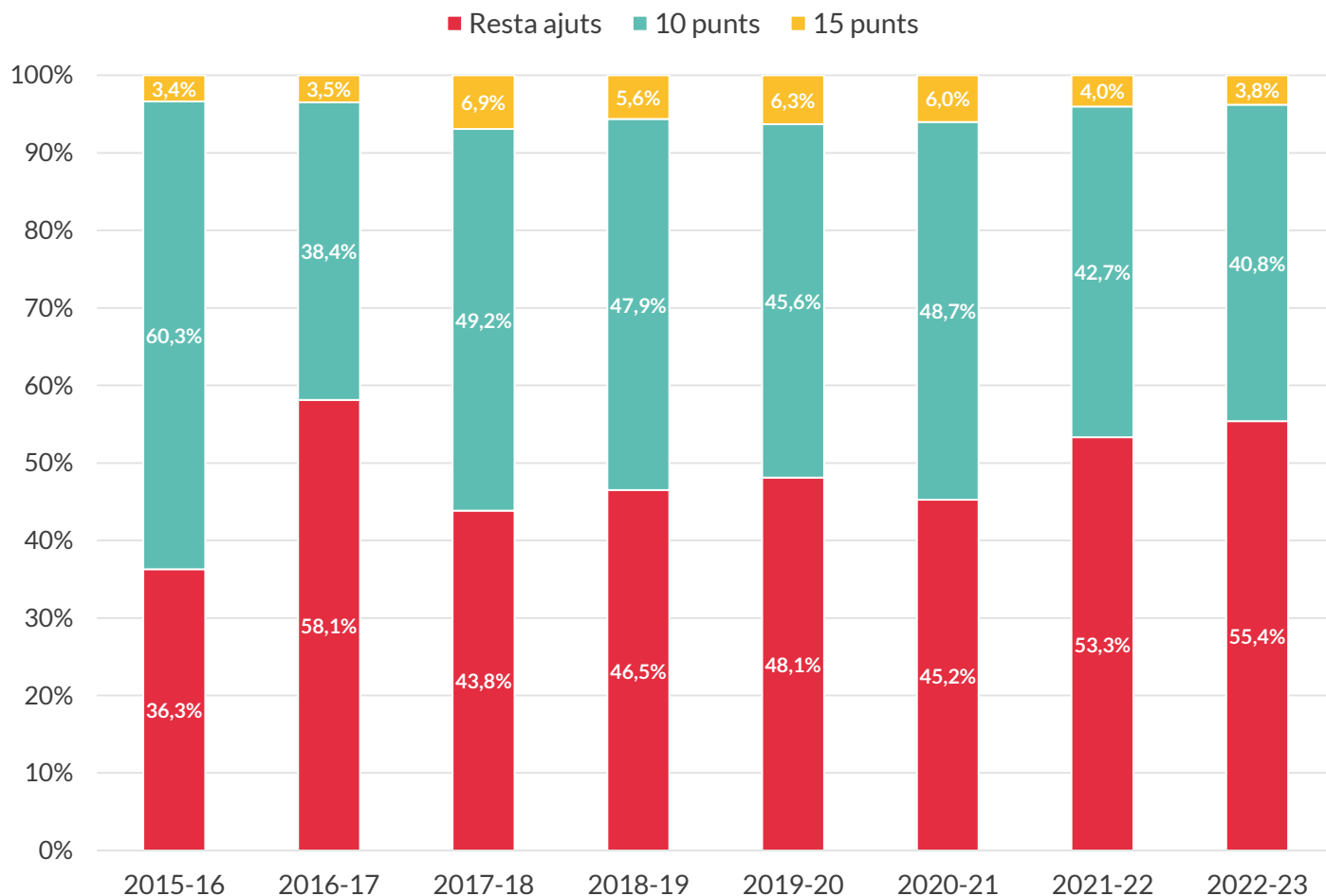

Requisits de la concessió d'ajuts

Dimensió social

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució de la distribució d'infants i adolescents receptors d'ajuts segons valoració del risc social (%).
Curs 2015-16 / 2022-23

Els Equips Bàsics d'Atenció Social (EBAS) realitzen la valoració de risc social per a l'atorgament dels ajuts individuals de menjador.

La valoració de risc social greu amb 15 punts és molt baixa, ja que les puntuacions més elevades són situacions familiars d'alta complexitat. Pel curs 2022-23 se situa en un 3,8% (867 ajuts), similar al curs anterior (4%; 869).

Els ajuts amb alumnat receptor amb una valoració de 10 punts presenten un pes relatiu del 40,8% (9.420 ajuts), amb una lleugera reducció respecte del curs anterior (-1,9 punts).

Els ajuts concedits amb una valoració inferior als 10 punts presenten la proporció més elevada, amb el 55,4% (12.782).

Sol·licituds d'ajuts, concessions i denegacions

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Principals resultats del programa d'ajuts individuals de menjador. Curs 2022-23

	Nombre	%
Sol·licituds d'ajuts	28.847	-
Concedits	23.069	80,0%
No concedits	5.768	20,0%
Denegats (motiu de denegació)	5.355	92,7%
Supera renda familiar	4.613	86,1%
Supera capital mobiliari	623	11,6%
Supera el llindar de finques urbanes	97	1,8%
Supera volum de negoci	22	0,4%
No processats	423	7,3%
Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT*	317	74,9%
No processats	106	25,1%

*Agència Estatal d'Administració Tributària

Nota: la classificació de "Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT" són sol·licituds que no disposen de les dades de creuament de la renda, perquè donen error en la identificació personal (DNI o NIE) i es fa un requeriment a la família. En cas que no es respongui, es tanca l'expedient de l'ajut i consta com a "Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT".

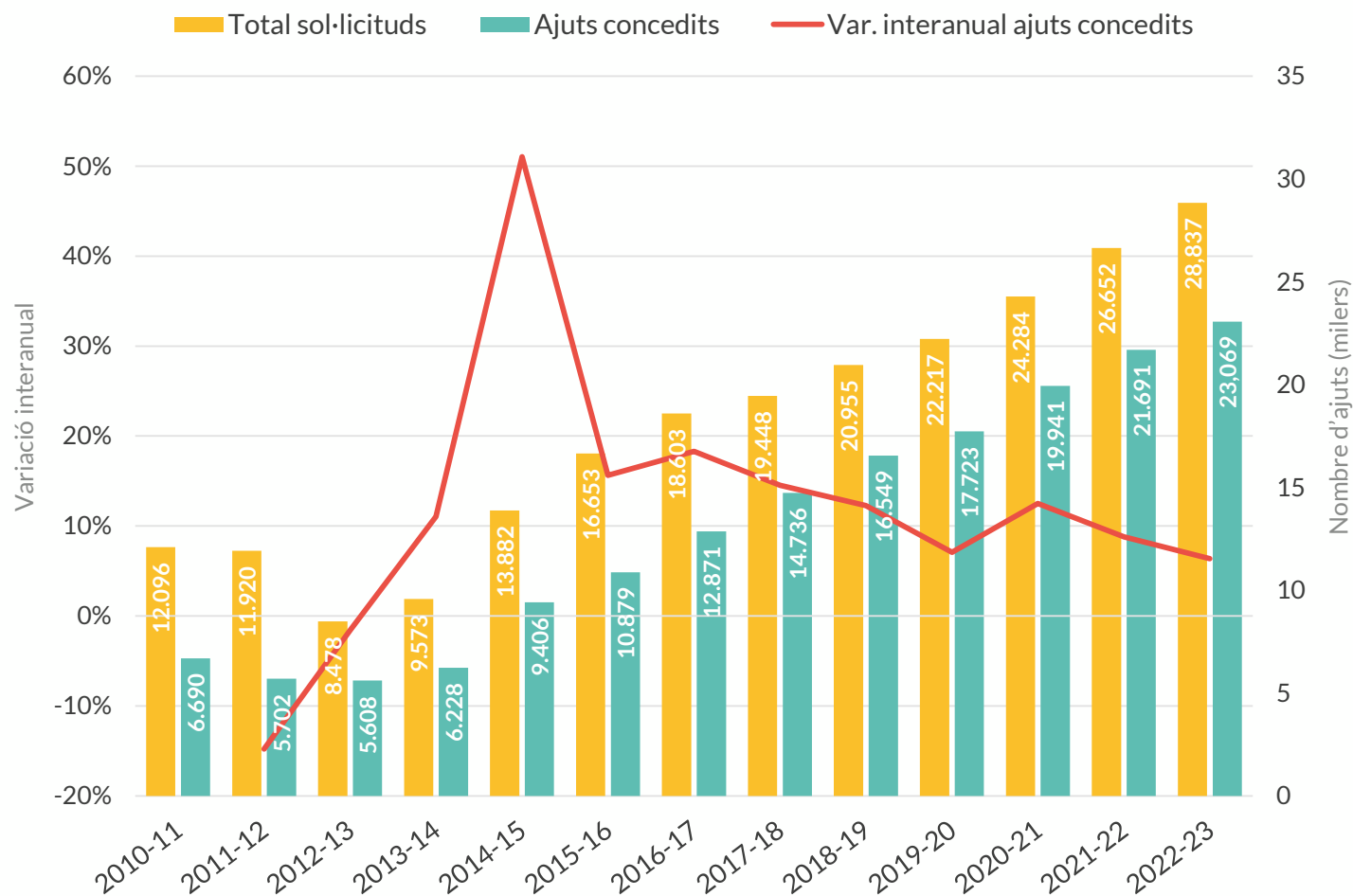
El curs 2022-23 es van sol·licitar 28.847 ajuts de menjador. Del total de sol·licituds, es van concedir el 80% (23.069 ajuts) i un 20% (5.778) van ser denegades o no processades.

Del total de les beques no concedides, el 92,8% van ser denegades. D'aquestes, el 86,1% superaven el llindar de renda familiar. El 7,2% de les sol·licituds no es van tramitar per motius administratius.

Sol·licituds i concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució de les sol·licituds rebudes, ajuts concedits i variació interanual del nombre de concessions.
Curs 2010-11 / 2022-23

L'evolució del programa torna a mostrar un curs més un increment notable del nombre d'ajuts sol·licitats i concedits.

En el darrer curs es van sol·licitar 28.847 beques, el que suposa un augment anual del 8,6% (+2.285), similar a l'increment del curs anterior i un dels més elevats del període. Se'n van concedir 23.069, un 6,4% més respecte al curs anterior (+1.378), una variació de més de 2 punts inferior al curs anterior (+8,8%).

El canvi de criteris introduït el curs 2016-17 per garantir els ajuts concedits al 50% i l'ampliació progressiva del llindar de renda han significat un augment de les concessions: la proporció d'ajuts concedits ha passat del 55% el curs 10-11 al 80% el curs 22-23.

A still life photograph with a warm, yellowish tint. In the center, a dark, textured apple sits on top of a thick, closed book. To the right, two wooden alphabet blocks are visible, one with the letter 'A' and another with 'B'. In the foreground, two pencils lie on a wooden surface. The background is a plain, light-colored wall with a framed abstract painting hanging on it.

Característiques de les concessions

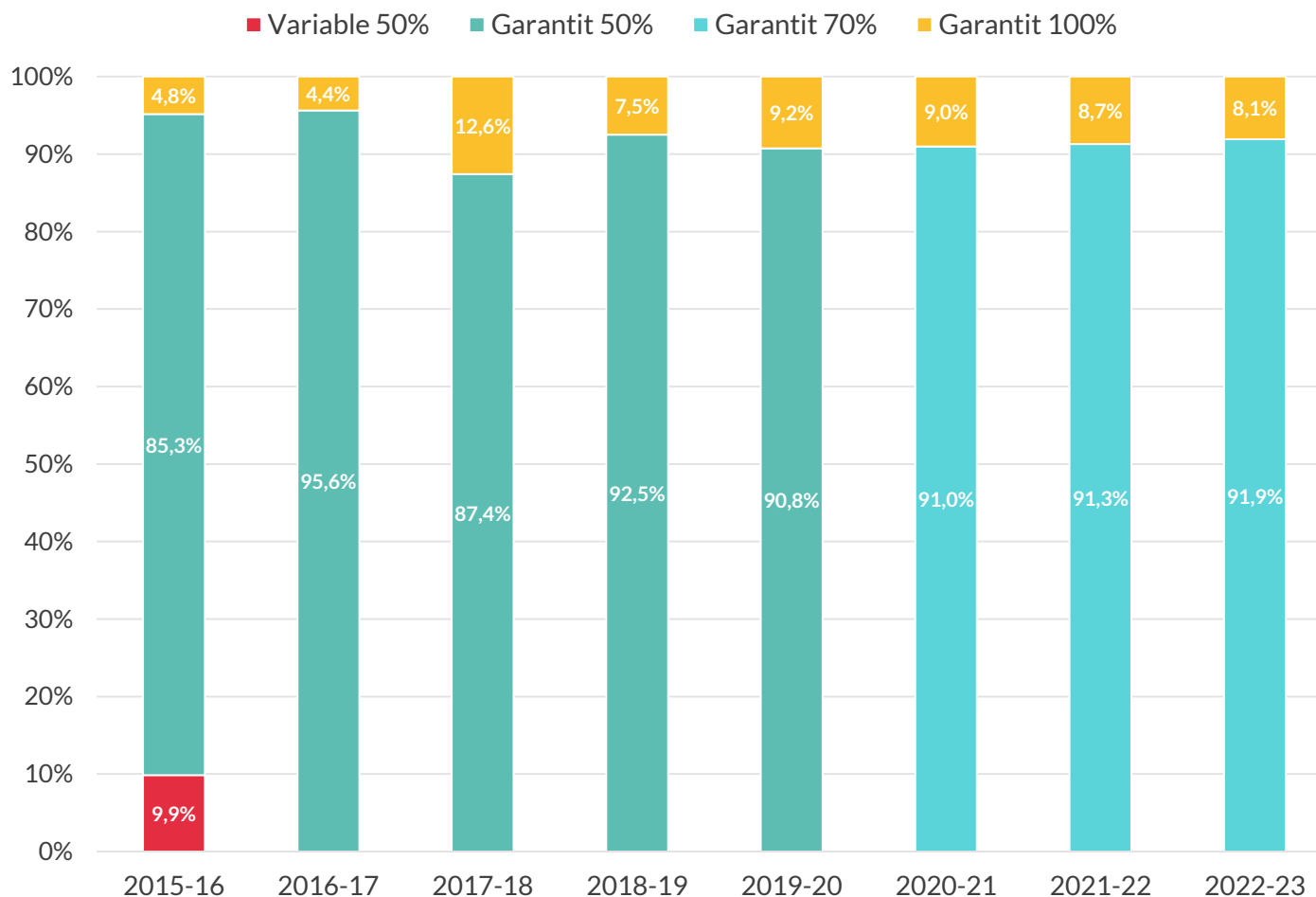
AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució dels ajuts concedits per tipus d'ajut (%). Curs 2015-16 / 2022-23

De les 23.069 sol·licituds d'ajuts atorgades, el 91,9% es van concedir pel tipus garantit del 70% (21.194), un 7% més que les atorgades el curs anterior en aquest mateix tram (+1.387 ajuts).

Els ajuts de menjador amb tram garantit del 100% s'han reduït un 0,5% (-9 ajuts) respecte d'un curs abans i sumen un total de 1.875. És el primer cop que registren una caiguda en els darrers 5 cursos.

En conseqüència, s'ha reduït lleugerament la proporció de beques concedides del tram garantit del 100%, que se situa en el 8,1%.

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució dels ajuts concedits segons etapa educativa (%). Curs 2017-18 / 2022-23

Nivell escolar	Curs 2018-19		Curs 2019-20		Curs 2020-21		Curs 2021-22		Curs 2022-23	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Infantil	4.685	28,3%	5.120	28,9%	5.691	28,5%	6.199	28,6%	6.452	28,0%
Primària	10.891	65,8%	11.493	64,8%	12.632	63,3%	13.599	62,7%	14.431	62,6%
Secundària	973	5,9%	1.110	6,3%	1.618	8,1%	1.893	8,7%	2.186	9,5%
Total	16.549	100%	17.723	100%	19.941	100%	21.691	100%	23.069	28,0%

L'etapa d'educació primària és la que presenta la proporció més elevada d'ajuts concedits, el 62,6% (14.431 ajuts). Tanmateix, presenta una tendència descendent del pes relatiu, tot i incrementar el nombre absolut un 6,1% (+832). A continuació, se situa la d'infantil amb el 28% (6.452 ajuts) i un creixement anual del 4,1% (+253).

El 9,5% (2.186) dels ajuts atorgats són per l'alumnat de l'etapa de secundària. S'ha de destacar que la majoria dels centres d'ESO no disposen del servei de menjador, de manera que el nombre d'ajuts concedits en aquesta etapa és molt reduït. Tot i això, la proporció d'ajuts a l'alumnat de secundària s'ha incrementat progressivament en els darrers cursos, en concret en l'últim curs un 15,5% (293 ajuts més).

Característiques de les concessions d'ajuts

Distribució per municipi d'escolarització

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Nombre, distribució i variació interanual dels ajuts concedits per municipi de residència. Curs 2022-23

Municipi	Ajuts		Variació anual	
	Nombre	%	Absoluta	Relativa
Badia del Vallès	423	1,8%	46	12,2%
Barberà del Vallès	627	2,7%	77	14,0%
Castellar del Vallès	248	1,1%	38	18,1%
Castellbisbal	183	0,8%	14	8,3%
Cerdanyola del Vallès	548	2,4%	-4	-0,7%
Matadepera	29	0,1%	4	16,0%
Montcada i Reixac	1.171	5,1%	123	11,7%
Palau-solità i Plegamans	191	0,8%	33	20,9%
Polinyà	141	0,6%	1	0,7%
Rellinars	8	0,0%	-7	-46,7%
Ripollet	901	3,9%	46	5,4%
Rubí	2.512	10,9%	199	8,6%

Municipi	Ajuts		Variació anual	
	Nombre	%	Absoluta	Relativa
Sabadell	6.881	29,8%	408	6,3%
Sant Cugat del Vallès	1.274	5,5%	-56	-4,2%
Sant Llorenç Savall	52	0,2%	-1	-1,9%
Sant Quirze del Vallès	195	0,8%	10	5,4%
Santa Perpètua de Mogoda	503	2,2%	67	15,4%
Sentmenat	118	0,5%	-13	-9,9%
Terrassa	6.614	28,7%	357	5,7%
Ullastrell	29	0,1%	6	26,1%
Vacarisses	121	0,5%	4	3,4%
Viladecavalls	52	0,2%	-8	-13,3%
Vallès Occidental	22.821	98,9%	1.344	6,3%
Altres comarques	248	1,1%	34	15,9%
Total	23.069	100,0%	1.378	6,4%

A 16 municipis de la comarca augmenta el nombre d'ajuts concedits. En termes relatius, destaquen Ullastrell, amb un increment del 26,1% (+6 ajuts), Palau-solità i Plegamans (+20,9%; +33), Castellar del Vallès (+18,1%; +38) i Matadepera (+16%; +4).

En nombres absoluts Sabadell és el municipi amb l'increment més elevat, amb 408 ajuts més (+6,3%). A continuació, se situen Terrassa (+5,7%; +357) i Rubí (+8,6%; +199). Les dues capitals registren al voltant del 60% de les concessions, atès que agrupen gairebé la meitat de la població de la comarca.

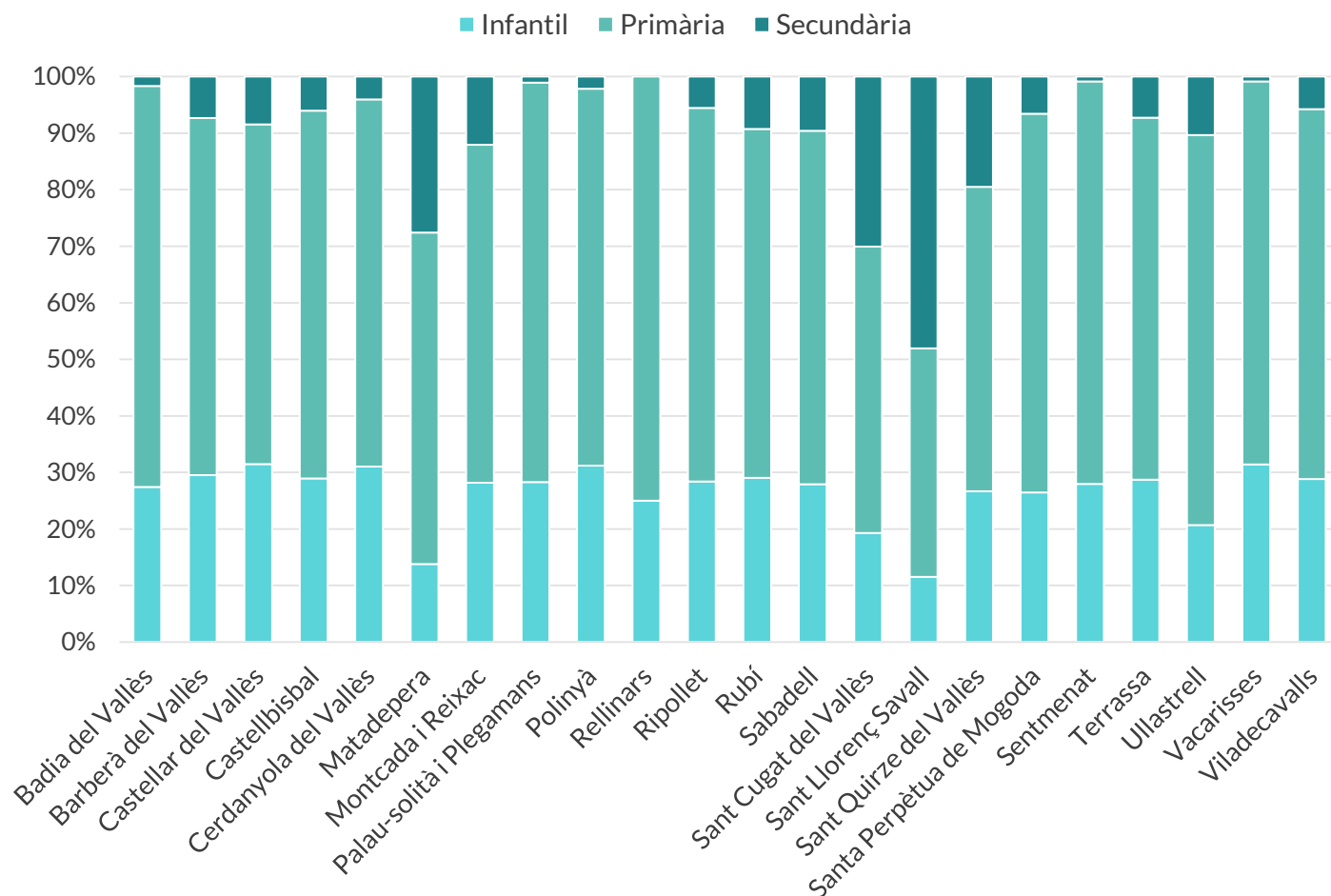
Dels municipis que han disminuït anualment destaquen: Rellinars (-46,7%; -7), Sant Cugat del Vallès (-4,2%; -56) i Viladecavalls (-13,3%; -8).

Característiques de les concessions d'ajuts

Distribució per municipi d'escolarització

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Distribució dels ajuts concedits per municipi de residència segons etapa educativa (%). Curs 2022-23

L'etapa de primària registra la proporció més elevada d'ajuts concedits a tots els municipis.

En l'etapa d'infantil destaquen Castellar del Vallès, Vacarisses, Polinyà i Cerdanyola del Vallès, amb més del 30% d'ajuts a l'etapa d'infantil.

A la de secundària, destaca la proporció d'ajuts concedits a Sant Cugat del Vallès (30,1%). A distància, se situen Matadepera (27,6%), Montcada i Reixac (12%) i Sant Quirze del Vallès (11,8%). Sant Llorenç Savall té una elevada proporció d'ajuts a secundària per motius de trasllat geogràfic a un altre municipi, atès que no n'hi ha en el mateix.

A set municipis de la comarca no es va concedir cap ajut a secundària, entre els quals es troben Vacarisses, Polinyà i Viladecavalls.

Característiques de les concessions d'ajuts

Perfils de les unitats familiars beneficiàries dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Distribució dels ajuts concedits segons tipologia de família i tipus d'ajut (%). Curs 2022-23

Tipologia d'unitat familiar	Garantit 70%		Garantit 100%		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
1 Adult i 1 Infant	2.007	9,5%	284	15,1%	2.291	9,9%
1 Adult i 2 Infants	2.257	10,6%	276	14,7%	2.533	11,0%
1 Adult i 3 Infants	868	4,1%	172	9,2%	1.040	4,5%
2 Adults i 1 Infant	1.950	9,2%	130	6,9%	2.080	9,0%
2 Adults i 2 Infants	5.571	26,3%	226	12,1%	5.797	25,1%
2 Adults i 3 Infants	4.352	20,5%	231	12,3%	4.583	19,9%
Resta*	4.189	19,8%	556	29,7%	4.745	20,6%
Total	21.194	100,0%	1.875	100,0%	23.069	100,0%

*La categoria de 'Resta' incorpora diverses tipologies de família: una persona adulta amb més de tres infants, dues persones adultes amb més de tres infants i famílies que conviuen amb una o més d'una persona adulta no sustentadora.

Nota: elaboració pròpia de les categories segons criteris estadístics, a partir de la base de dades dels Ajuts Individuals del Menjador, on s'incorpora el nombre de membres de la unitat familiar.

Les famílies compostes de dues persones adultes sustentadores amb dos infants són les que han rebut una major proporció d'ajuts (25,1%), atès que també són les més nombroses en les sol·licituds. A continuació, se situen les de dues persones adultes i tres infants (19,9%), classificades com a famílies nombroses.

Les famílies compostes per una persona adulta i un o dos infants són les que tenen una proporció més elevada de l'ajut gratuït, al voltant del 15%. També, destaca que gairebé el 40% són per famílies amb només una persona adulta.

El 29,7% dels ajuts al 100% són per altres tipus de famílies, amb més infants a càrrec o altres persones adultes no sustentadores.

Característiques de les concessions d'ajuts

Perfils de les unitats familiars beneficiàries dels ajuts

Distribució dels ajuts concedits segons tipologia d'unitat familiar i tipus d'ajut (%). Curs 2022-23

Tipologia d'unitat familiar	Garantit 70%		Garantit 100%		Total	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Nombrosa general	5.207	24,6%	309	16,5%	5.516	23,9%
Nombrosa especial	2.835	13,4%	642	34,2%	3.477	15,1%
Monoparental general	859	4,1%	56	3,0%	915	4,0%
Monoparental especial	1.149	5,4%	347	18,5%	1.496	6,5%
Altres *	11.144	52,6%	521	27,8%	11.665	50,6%
Total	21.194	100,0%	1.875	100,0%	23.069	100,0%

* La categoria 'Altres' incorpora famílies compostes de dues persones adultes i dos infants, famílies amb un o dos infants i altres persones adultes no sustentadores o famílies que no tenen una acreditació vigent com a família nombrosa o monoparental.

Nota: les categories estan classificades segons **criteris administratius**. La tipologia d'unitat familiar -nombrosa o monoparental- ha de ser acreditada amb el títol vigent expedit per l'organisme competent on consti, entre d'altres, la categoria especial o general. Més detalls sobre la tipologia d'unitats familiars al [Glossari](#).

Gairebé la meitat dels ajuts es van concedir a tipus d'unitats familiars amb el títol acreditatiu de família nombrosa o especial, entre elles destaca el tipus de nombrosa general (23,9%) i la nombrosa especial (15,1%). Les famílies monoparentals generals (4%) i les especials (6,5%) se situen a molta distància de la resta de categories.

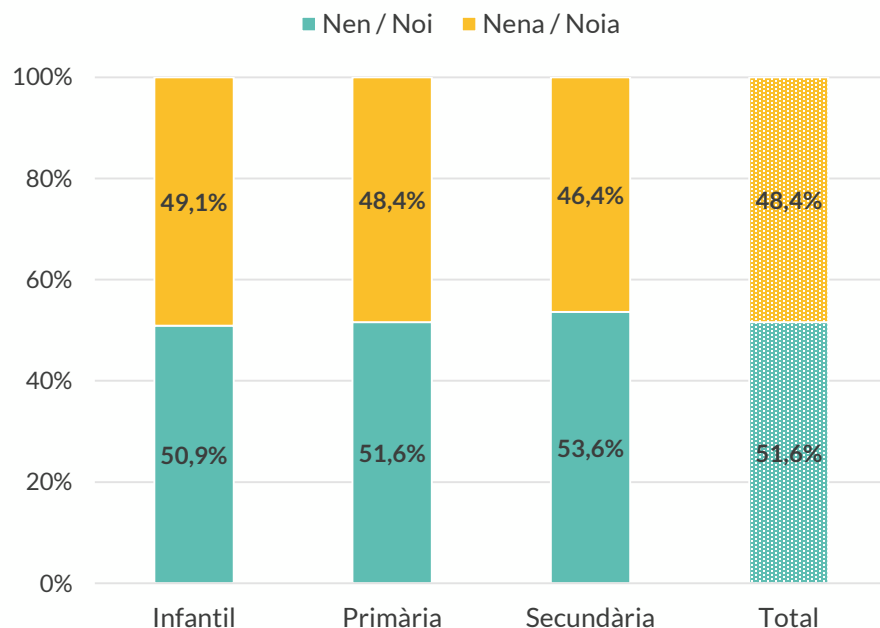
La distribució del tipus de família segons trams garantits, és similar a la total en el de 70%, però varia notablement en el de 100%. La gratuïtat del servei està més repartida entre totes les tipologies, excepte la monoparental general (3%). En canvi, destaquen els tipus especials amb el 34,2% en les nombroses especials i el 27,8% en les acreditades com a monoparentals especials.

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

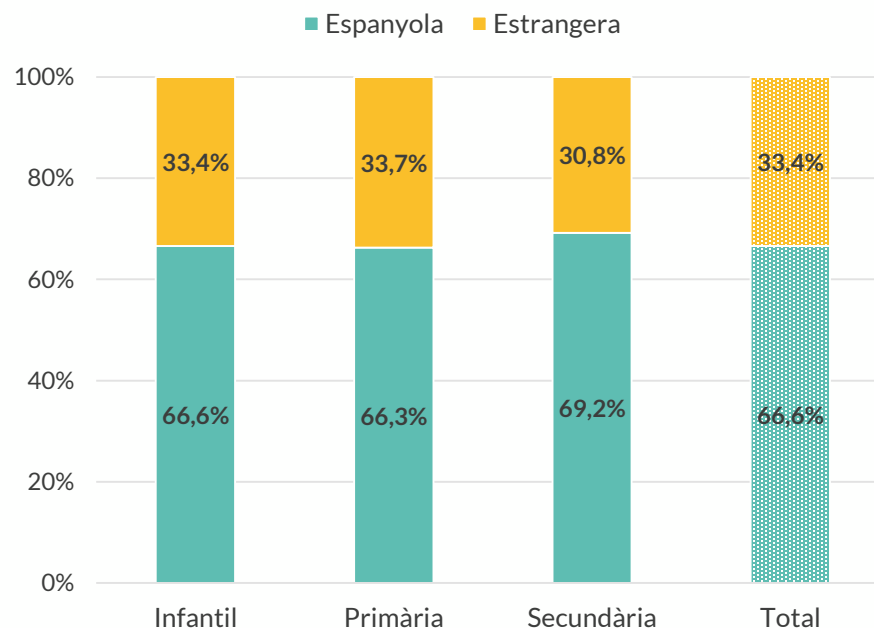
Perfil de l'alumnat beneficiari dels ajuts

Distribució dels ajuts concedits per sexe de l'alumnat segons etapa educativa (%). Curs 2022-23

La distribució per sexes mostra una proporció equilibrada entre els nens i nenes o entre els joves i les joves en relació amb la concessió d'ajuts individuals de menjador. Encara que a totes les etapes educatives hi ha un percentatge major de sexe masculí, això pot ser degut al fet que el nombre de nens és més elevat en edats primerenques.

Distribució dels ajuts concedits per nacionalitat de l'alumnat segons etapa educativa (%). Curs 2022-23

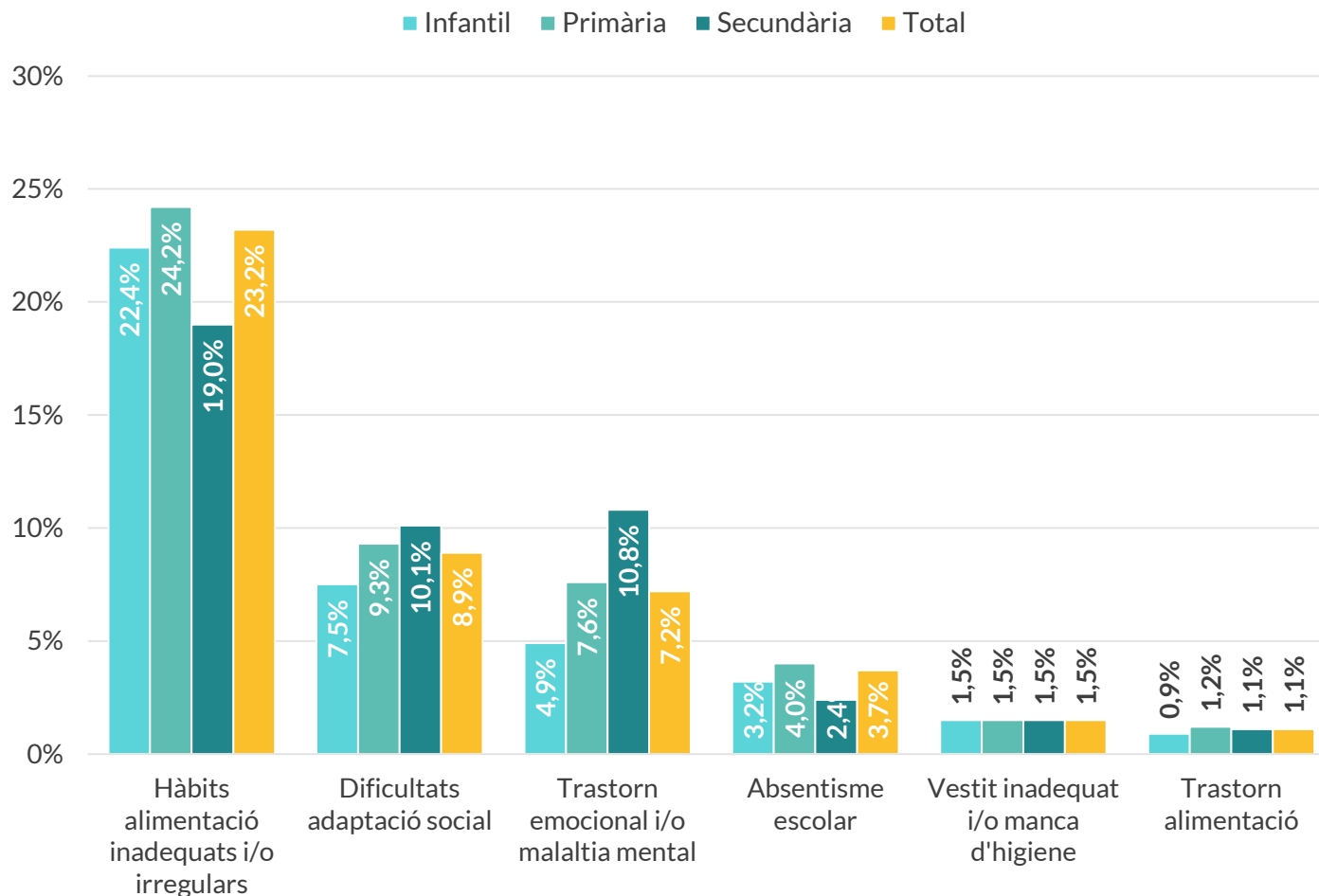
El 66,6% dels ajuts es van concedir a alumnat amb nacionalitat espanyola. Aquesta proporció és similar a les etapes educatives d'infantil i primària, al voltant del 67%, però augmenta lleugerament a secundària, situant-se, gairebé, en el 69,2%.

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Perfil de l'alumnat beneficiari dels ajuts segons la valoració de risc social

Distribució dels ajuts concedits segons situacions de risc social observades en l'alumnat pels serveis socials per etapa educativa. (%). Curs 2022-23

En la valoració dels serveis socials per l'atorgament de l'ajut destaca la problemàtica dels hàbits d'alimentació inadequats i/o irregulars, on gairebé un quart de l'alumnat ho pateix (5.353), amb més incidència a primària.

També, les dificultats d'adaptació social amb un 8,9% de l'alumnat (2.046) i els trastorns emocionals i/o malalties mentals amb un 7,2% (1.652). Ambdós riscos socials presenten una proporció més elevada a l'ESO. S'ha de tenir en compte que aquestes problemàtiques incorporen una elevada xifra d'alumnes amb una discapacitat superior al 33%.

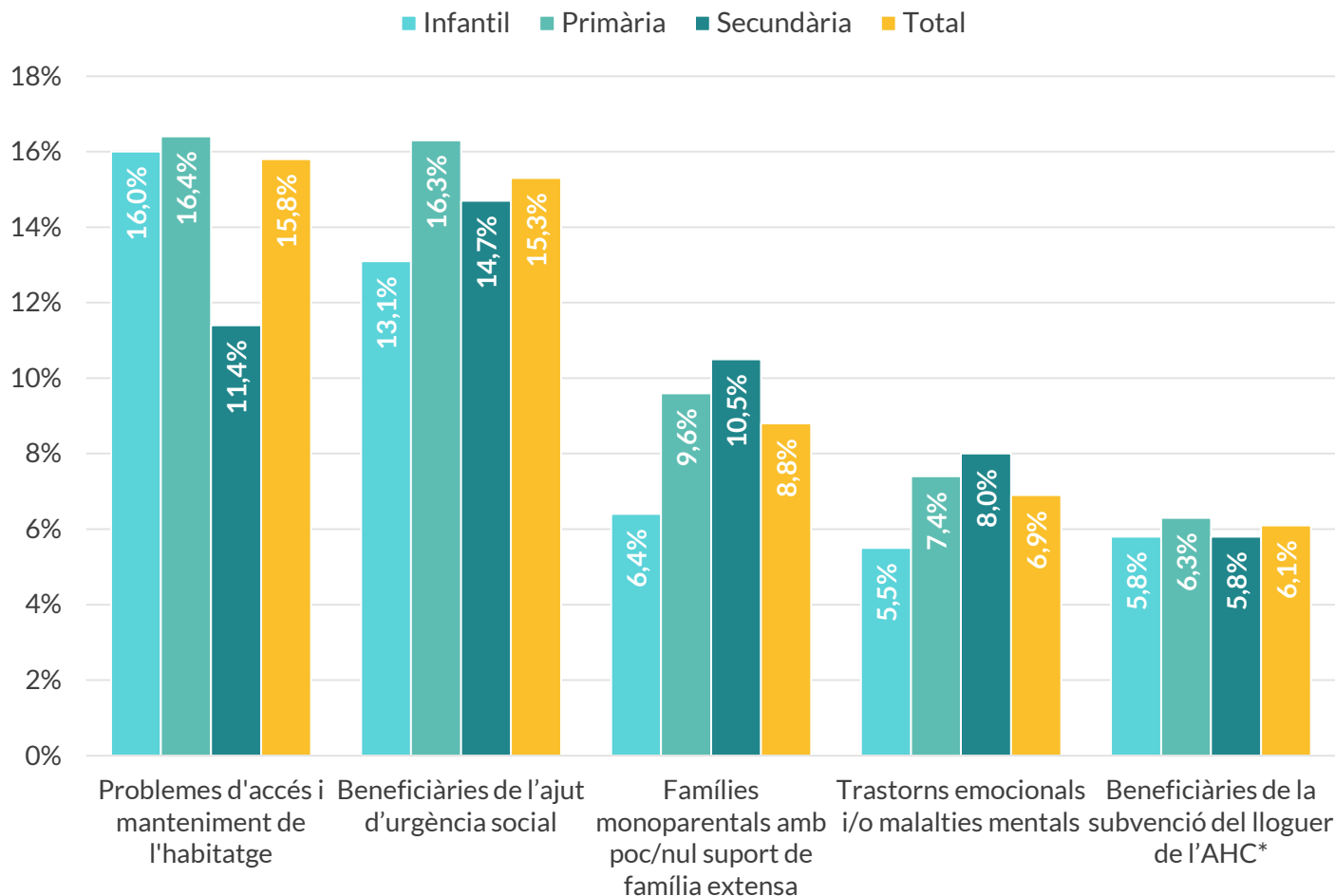
L'absentisme representa el 3,7% de l'alumnat beneficiari (845), el vestit inadequat i/o manca d'higiene l'1,5% (347) i trastorns d'alimentació l'1,1% (260).

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Perfil de les famílies beneficiàries dels ajuts segons la valoració de risc social

Distribució dels ajuts concedits segons situacions de risc social observades en les famílies pels serveis socials per etapa educativa. (%). Curs 2022-23

Els problemes d'accés i manteniment de l'habitatge afecten el 15,8% de les famílies d'alumnes que ha rebut un ajut (3.655). Mentre que el 15,3% (3.523) són beneficiàries d'un ajut d'urgència social. Ambdós amb més incidència a primària.

La proporció d'alumnes que conviuen en famílies monoparentals amb poc o nul suport de la família extensa se situa en un 8,8% (2.032). A continuació, s'observa el 6,9% (1.603) d'alumnat beneficiari que pertany a famílies on algun membre pateix trastorns emocionals i/o malalties mentals.

El 6,1% de l'alumnat (1.411) conviuen en famílies que reben la subvenció de pagament del lloguer de l'AHC, sent la problemàtica que més augmenta respecte de l'any passat.

*Agència d'Habitatge de Catalunya

Característiques de les concessions d'ajuts

Perfil dels centres educatius

Distribució dels ajuts concedits segons centres de màxima complexitat socioeducativa (CMC) calculat a partir de l'Índex de complexitat socioeducativa de les etapes educatives d'infantil i de primària. Curs 2022-23

Municipis	Infantil + Primària					
	Centres CMC	Total centres	% centres CMC	Ajuts CMC	Ajuts totals	% ajuts CMC
Montcada i Reixac	2	10	20,0%	447	1.171	38,2%
Rubí	4	18	22,2%	940	2.512	37,4%
Ripollet	1	11	9,1%	203	901	22,5%
Sabadell	15	64	23,4%	2.395	6.881	34,8%
Terrassa	13	54	24,1%	2.103	6.614	31,8%
Vallès Occidental	35	249	12,3%	6.088	23.069	26,4%

Nota: més detalls sobre els Centres de Màxima Complexitat i sobre l'actualització del mètode de càlcul de l'Índex de complexitat socioeducativa dels centres al [Glossari](#).

L'objectiu de l'Índex de complexitat socioeducativa és incrementar els recursos humans i econòmics específicament per aquells centres que presenten més dificultat a l'hora de dur a terme la tasca educativa a conseqüència de la complexitat social, cultural i econòmica de l'alumnat i les seves famílies.

A la comarca hi ha 35 CMC en 5 municipis, el que representa el 12,3% del total de 249 centres. El 26,4% dels ajuts es van concedir a alumnat de CMC (6.088).

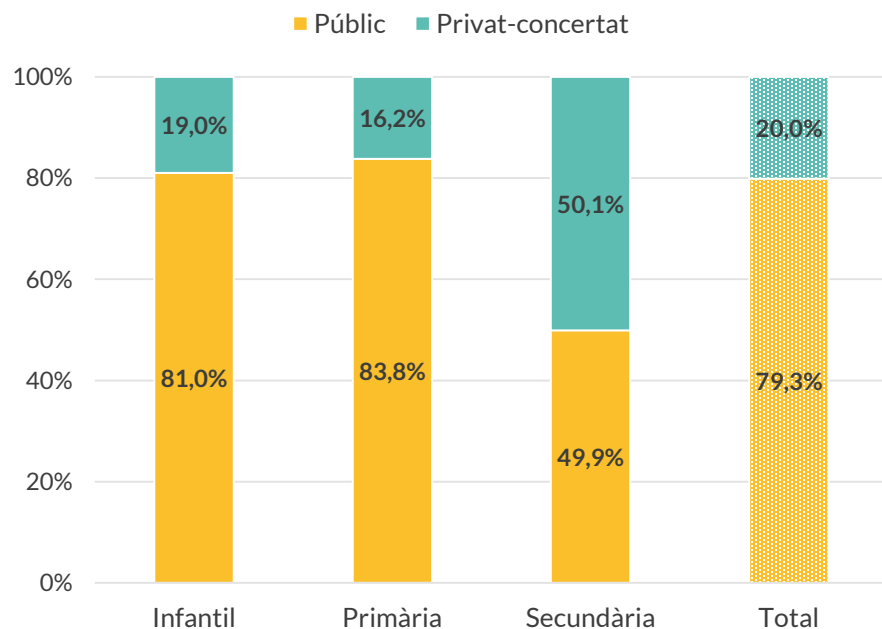
Montcada i Reixac (38,2%) i Rubí (37,4%) són els municipis amb la proporció més elevada d'ajuts concedits a CMC. Tot i que en nombres absoluts les dues capitals són les que presenten les xifres més elevades.

Característiques de les concessions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

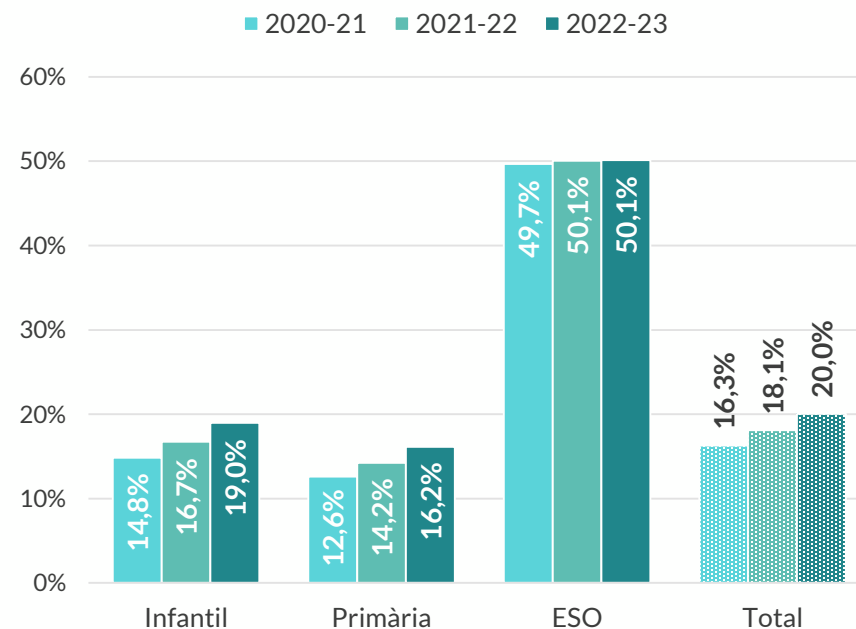
Perfil dels centres educatius

Distribució dels ajuts concedits segons titularitat del centre educatiu i etapa educativa (%). Curs 2022-23

El 79,3% dels ajuts (18.283) s'han concedit a centres educatius de titularitat pública i el 20% (4.623) a privats amb concert. L'etapa de secundària destaca perquè més de la meitat dels ajuts concedits són per alumnat matriculat a centres privats-concertats (50,1%; 1.095 ajuts), que disposen en major nombre de serveis de menjador i concentren l'alumnat amb discapacitat. En canvi, a infantil i primària la xifra és inferior al 20%, tot i que en nombres absoluts és superior, 1.214 i 2.314, respectivament.

Evolució del pes dels ajuts concedits a alumnat matriculat en centres privats-concertats per etapa educativa (%). Curs 2020-21 / 2022-23

El nombre d'ajuts concedits a alumnat matriculat en centres privats-concertats ha augmentat gairebé dos punts per curs en els darrers tres anys. Tot i que l'etapa de secundària és la que presenta un pes més elevat d'ajuts en centres concertats -la meitat de les concessions-, l'increment es produeix a les etapes d'infantil i de primària. La d'infantil és la que presenta un increment més elevat, al voltant dels quatre punts en dos cursos; per sobre de les variacions del pes de l'alumnat de primària, de més de 3 punts.

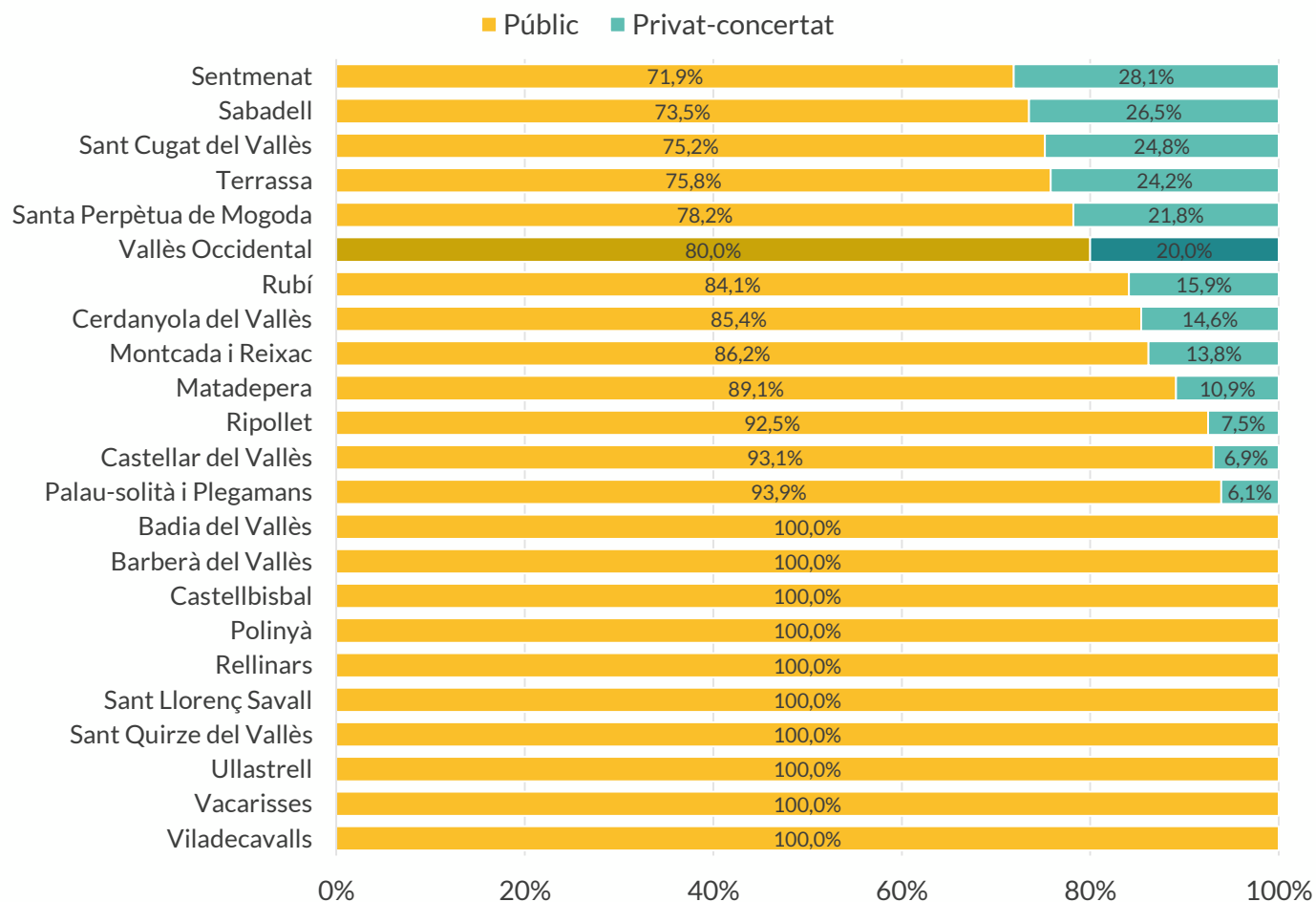
Nota: hi ha 163 alumnes de centres escolars que pertanyen a altres comarques que no tenen especificada la titularitat de l'escola o l'institut, un 0,7% del total.

Característiques de les concessions d'ajuts

Perfil dels centres educatius

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Distribució dels ajuts concedits segons titularitat del centre educatiu per municipis d'escolarització (%).
Curs 2022-23

Deu municipis de la comarca registren tots els ajuts atorgats a alumnes matriculats en centres públics i dotze municipis registren ajuts concedits tant en centres públics com en privats amb concert.

La proporció més elevada la presenta Sentmenat, on gairebé 3 de cada 10 alumnes amb ajut atorgat estava matriculat a centres de titularitat concertada (28,1%; 32 alumnes). A continuació, se situen Sabadell, amb el 26,5% en centres privats-concertats (1.822 alumnes) i Sant Cugat del Vallès, amb el 24,8% (351).

Per sobre de la xifra comarcal, també se situen Terrassa, amb el 24,2% (1.569) i Santa Perpètua de Mogoda amb el 21,8% (111).

A still life photograph with a warm, yellowish tint. In the center, a dark, textured apple sits on top of a thick, closed book. To the right, two wooden alphabet blocks are visible, one with the letter 'A' and another with 'B'. The background is a plain, light-colored wall. The overall composition is simple and academic.

Característiques de les denegacions

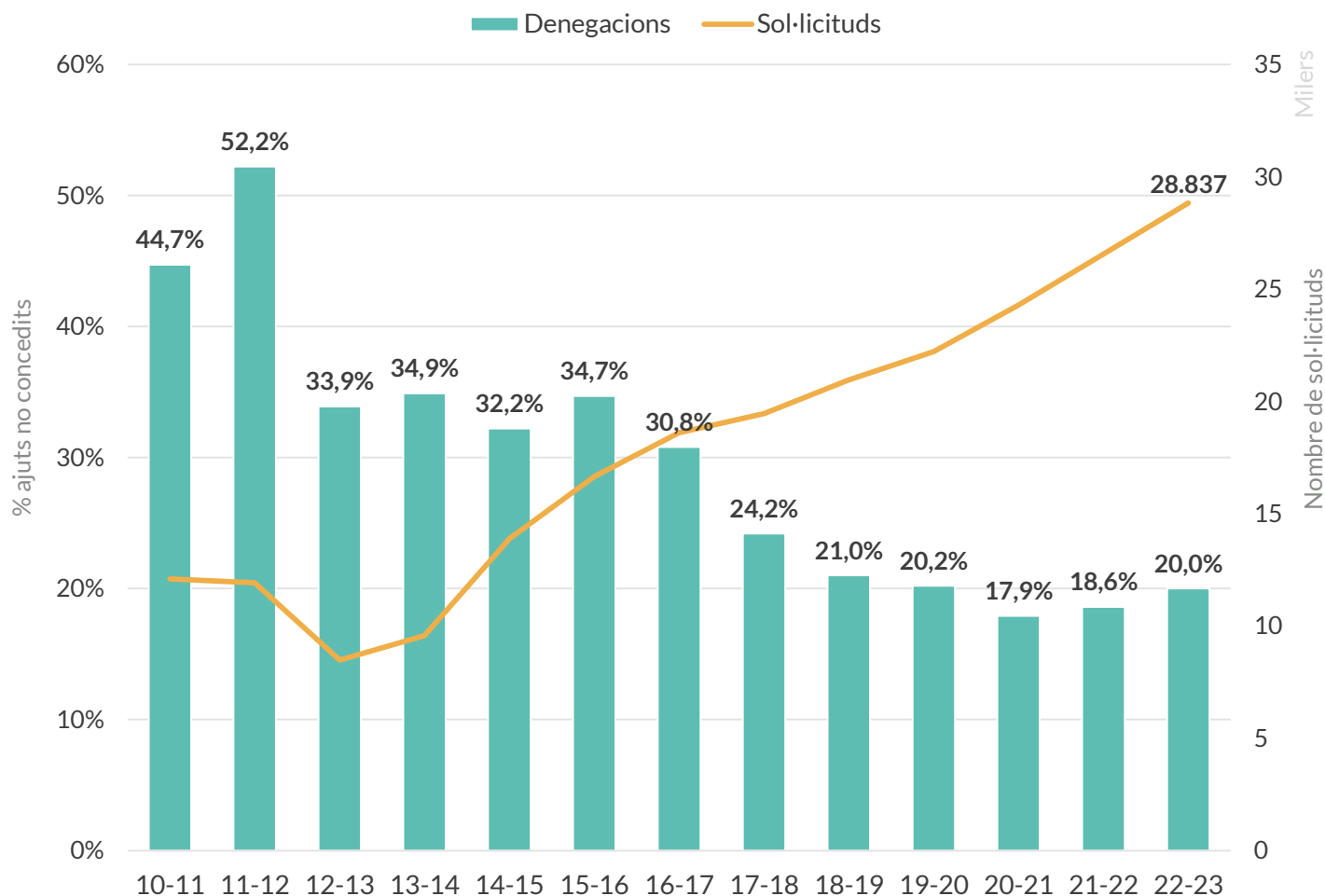
AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Característiques de les denegacions d'ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució del pes relatiu dels ajuts no concedits (%) i del nombre de sol·licituds (milers). Curs 2010-11 / 2022-23

Durant el curs 2022-23 es van sol·licitar 28.847 ajuts, dels quals se'n van denegar 5.778, el 20% del total. Respecte del curs anterior, el pes relatiu dels ajuts no concedits ha augmentat per segon any consecutiu. Tot i que encara se situa entre les xifres més baixes del període, similars al curs 2019-20. S'ha de tenir en compte que el nombre de sol·licituds augmenta de manera progressiva en els darrers 10 cursos.

La davallada del curs 2017-18, va ser deguda a l'equiparació del llindar econòmic per rebre els ajuts amb el llindar de pobresa que estima l'Idescat.

Característiques de les denegacions d'ajuts

Distribució dels ajuts no concedits segons motiu de la denegació. Curs 2022-23

Tipus	Ajuts no concedits	
	Nombre	%
Denegats	5.355	92,7%
Supera renda familiar	4.613	86,1%
Supera capital mobiliari	623	11,6%
Supera llindar finques urbanes	97	1,8%
Supera volum de negoci	22	0,4%
No processats	423	7,3%
Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT*	317	74,9%
No processats	106	25,1%
Total no concedits	5.768	100%

*Agència Estatal d'Administració Tributària

Nota: la classificació de "Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT" són sol·licituds que no disposen de les dades de creuament de la renda, perquè donen error en la identificació personal (DNI o NIE) i es fa un requeriment a la família. En cas que no es respongui, es tanca l'expedient de l'ajut i consta com a "Pendent de càlcul per irregularitats amb l'AEAT".

Dels 5.768 ajuts que no es van concedir pel curs 2022-23, el 92,7% van ser denegats (5.355 ajuts) i el 7,3% no es van processar (423).

El 86,1% (4.613) del total dels ajuts denegats superaven la renda familiar. A molta distància, se situen les denegacions per superar el capital mobiliari amb el 11,6% (623) i les que superaven el llindar de finques urbanes amb l'1,8% (97).

Tanmateix, el 74,9% (317) dels ajuts que no es van processar va ser degut al fet que la sol·licitud es va quedar pendent de càlcul per irregularitats amb l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) i la família no va presentar la documentació requerida.

Característiques de les denegacions d'ajuts

Distribució dels ajuts denegats per superar el llindar de renda segons tipologia d'unitat familiar.
Diferència entre el llindar màxim de renda i la renda familiar segons trams. Curs 2022-23

Tipologia d'unitats familiars	Ajuts denegats	% total ajuts denegats	Llindar màxim renda familiar Garantit 70% (euros)	% Ajuts denegades Diferència llindar màxim – renda familiar					
				Menys del 5%	Entre 5% i 10%	Entre 10% i 15%	Entre 15% i 20%	Entre 20% i 25%	Més de 25%
1 adult i 1 infant	398	8,6%	14.775,30	12,3%	10,1%	8,5%	9,5%	7,5%	52,0%
1 adult i 2 infants	348	7,5%	18.185,00	15,8%	15,8%	14,4%	9,2%	6,6%	38,2%
2 adults i 1 infant	761	16,5%	20.458,10	11,0%	8,1%	8,5%	7,9%	5,9%	58,5%
2 adults i 2 infants	1.838	39,8%	23.867,80	10,3%	10,1%	7,5%	5,8%	7,6%	58,8%
2 adults i 3 infants	747	16,2%	27.277,50	13,5%	13,0%	9,1%	10,0%	8,7%	45,6%
Resta*	521	11,3%	-	17,1%	10,6%	10,6%	10,0%	7,7%	44,1%
Total	4.613	100,0%	-	12,3%	10,7%	8,9%	7,9%	7,4%	52,8%

Nota: la renda familiar es calcula d'acord amb els criteris establerts de la convocatòria corresponent.

*La categoria de 'Resta' incorpora diverses tipologies de família: una persona adulta amb més de tres infants, dues persones adultes amb més de tres infants i famílies que conviuen amb una o més d'una persona adulta no sustentadora.

Dels ajuts denegats per no complir els requisits econòmics, un 12,3% de les unitats familiars sol·licitants presentaven una renda familiar que superava el llindar en una quantia inferior al 5% (567 sol·licituds) i un 10,7% el superava amb una diferència d'entre el 5% i el 10% (494 sol·licituds).

Més de la meitat d'aquest tipus de denegacions (52,8%) superen el llindar de renda establert per la convocatòria en més d'un 25%, un total de 2.437 sol·licituds.

Cal tenir en compte que els llindars màxims de renda familiar són els mateixos que els definits per l'Idescat com a llindars de risc de pobresa.

Taxa d'incidència

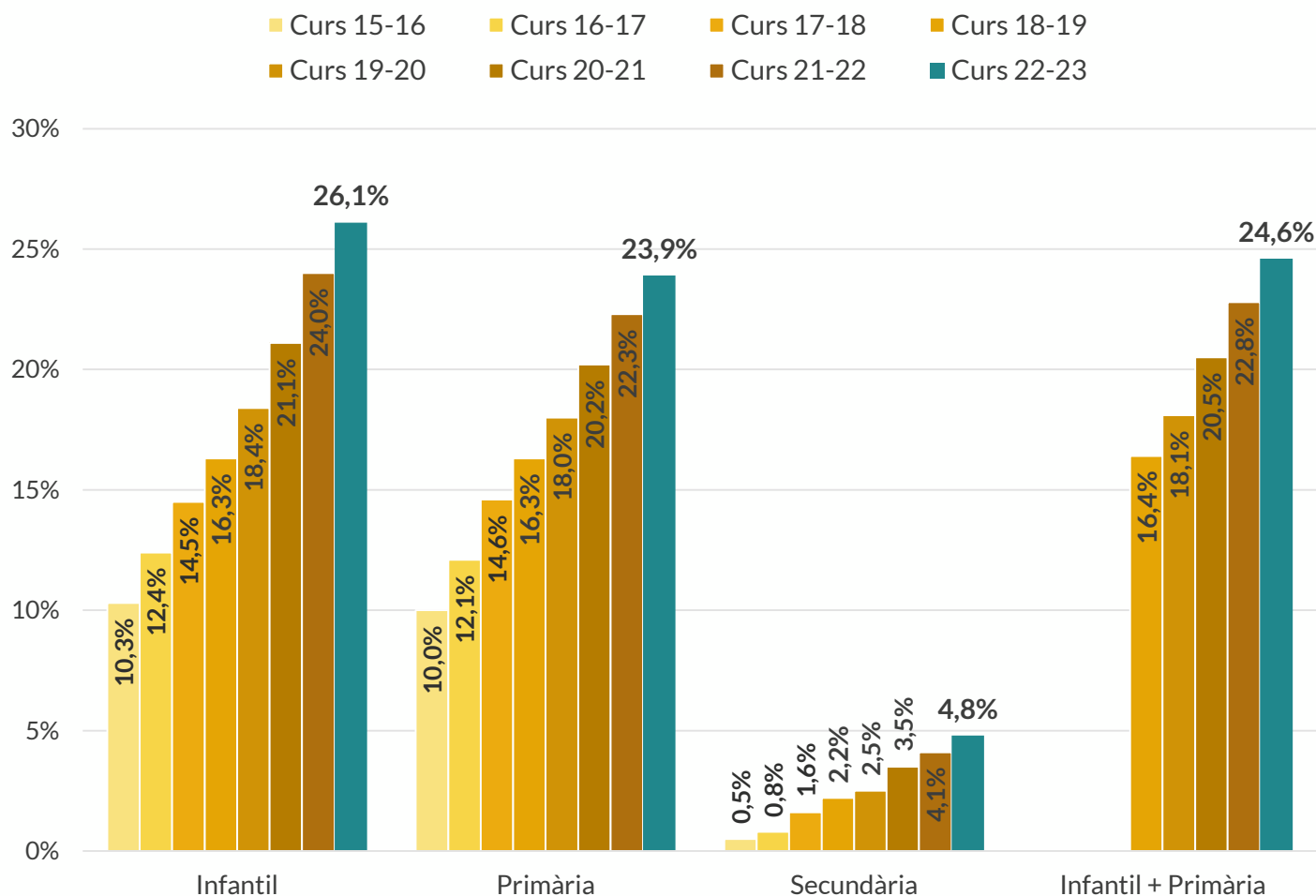
AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Taxa d'incidència comarcal dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Evolució de la taxa d'incidència comarcal dels ajuts segons etapa educativa (%). Curs 2015-16 / 2022-23

La taxa d'incidència de la comarca (infantil + primària), és a dir, la proporció d'alumnat que se'ls ha concedit una beca sobre el total matriculat, ha augmentat respecte del curs passat i arriba a un 24,6% de l'alumnat, més de dos punts superior al curs anterior.

La incidència s'ha incrementat a totes les etapes. La d'infantil és on les beques tenen una incidència més important (26,1%), amb un increment de més de dos punts respecte al curs anterior. La taxa de primària (23,9%) ha augmentat més d'un punt i mig.

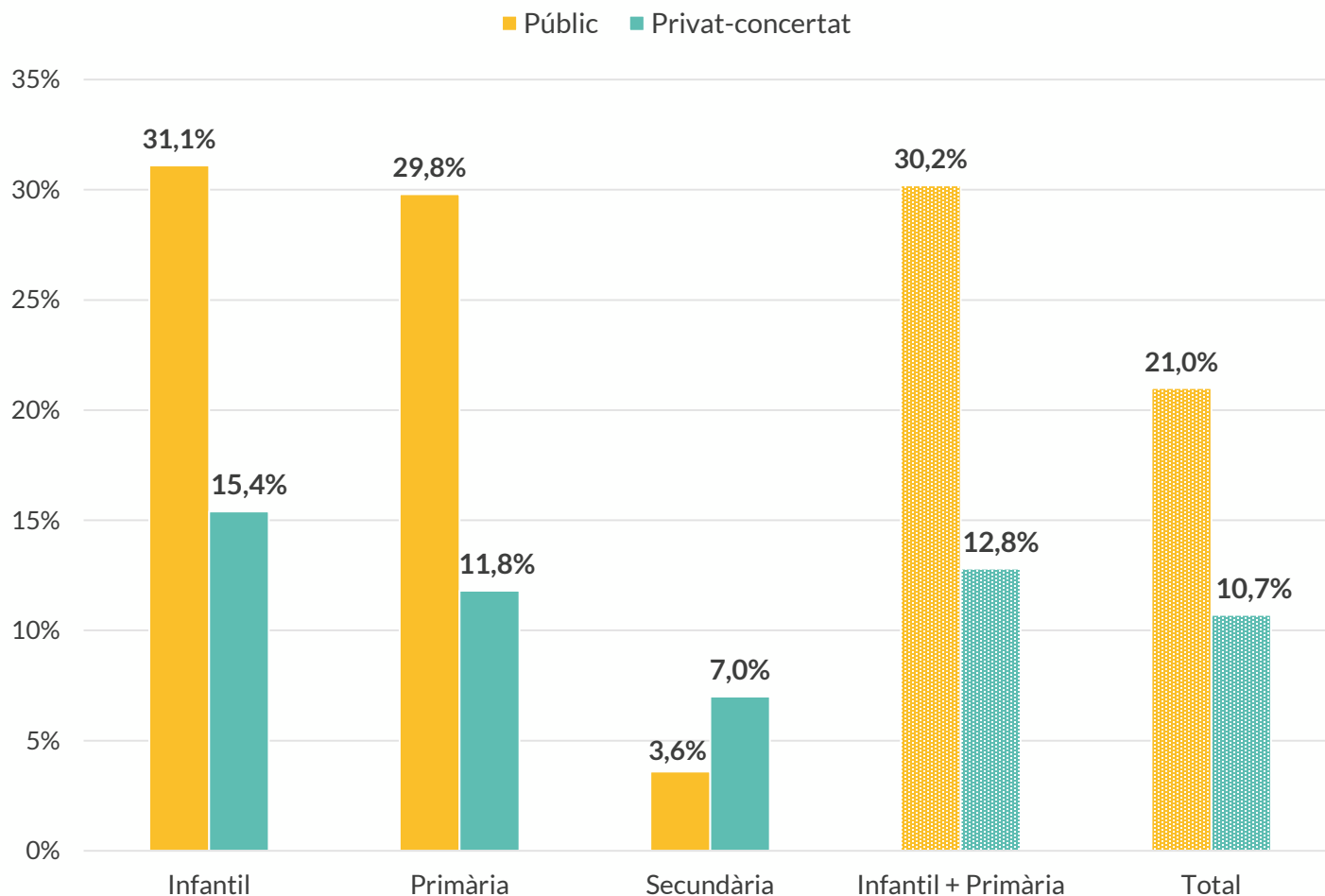
Tot i que la incidència dels ajuts és molt baixa a secundària, la taxa arriba a un 4,8% i s'ha incrementat de manera progressiva durant els darrers cursos.

Nota: més detalls sobre la taxa d'incidència al [Glossari](#).

Taxa d'incidència comarcal dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Taxa d'incidència comarcal dels ajuts segons titularitat del centre escolar i etapa educativa (%).
Curs 2022-23

A infantil i primària 3 de cada 10 alumnes matriculats en centres públics són beneficiaris d'un ajut del menjador (30,2%). En canvi, en centres de titularitat concertada la taxa cau fins al 12,8%, una diferència de la pública a la concertada de més de 17 punts.

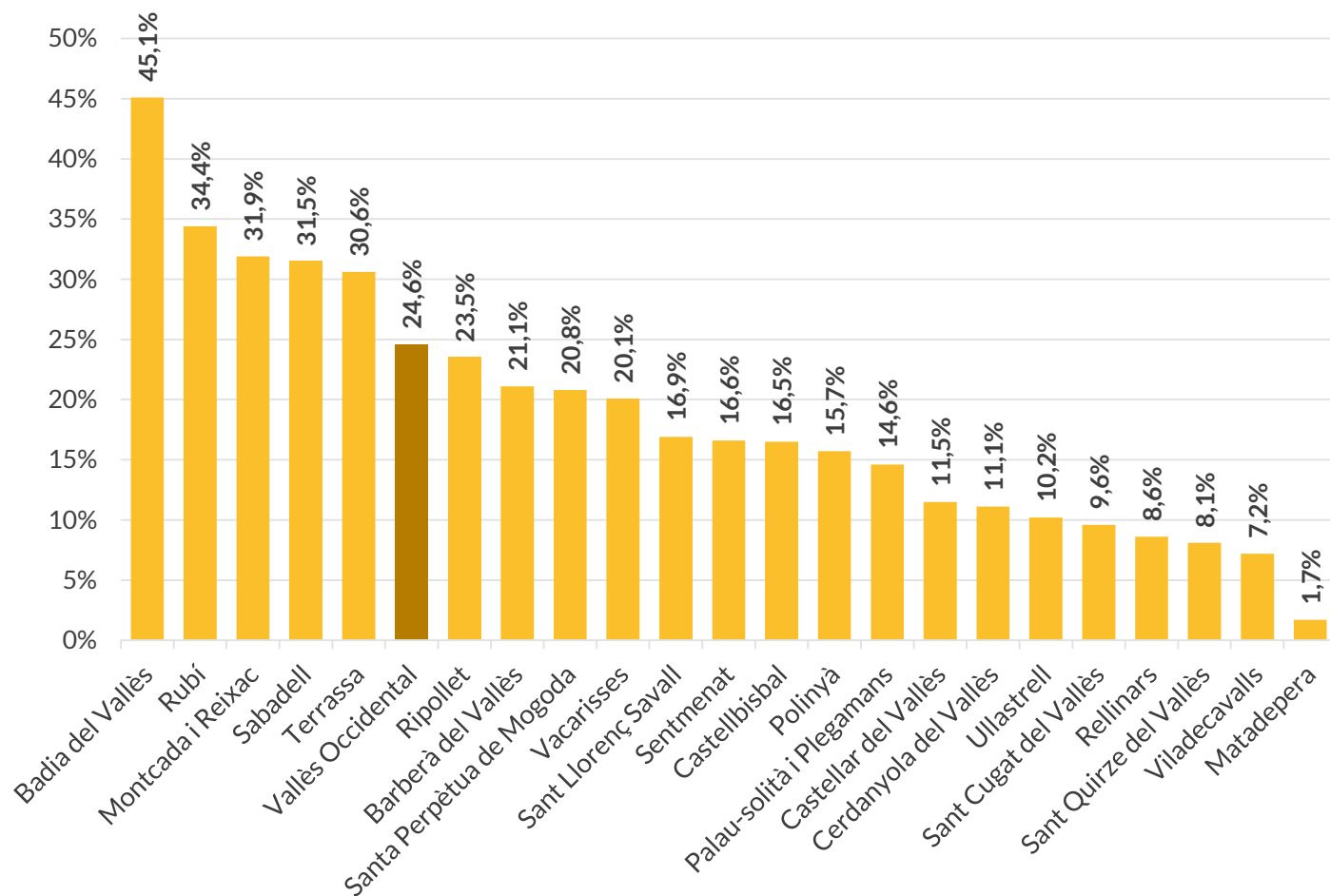
L'etapa educativa de secundària és l'única que presenta una taxa d'incidència superior en els centres privats-concertats que en els públics, a causa de la menor oferta de servei de menjador en aquests últims. La diferència és de més de tres punts percentuals, tot i que és molt inferior a la resta d'etapes.

En el cas d'infantil, la diferència entre les taxes se situa al voltant dels 16 punts percentuals, mentre que a primària és de més de 18 punts percentuals.

Taxa d'incidència municipal dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Taxa d'incidència municipal* dels ajuts (infantil i primària) (%). Curs 2022-23

* Municipis de residència

Badia del Vallès presenta la taxa d'incidència més elevada amb un 45,1%, és a dir, gairebé la meitat de l'alumnat d'infantil i primària que resideixen en aquest municipi se'ls ha concedit un ajut de menjador.

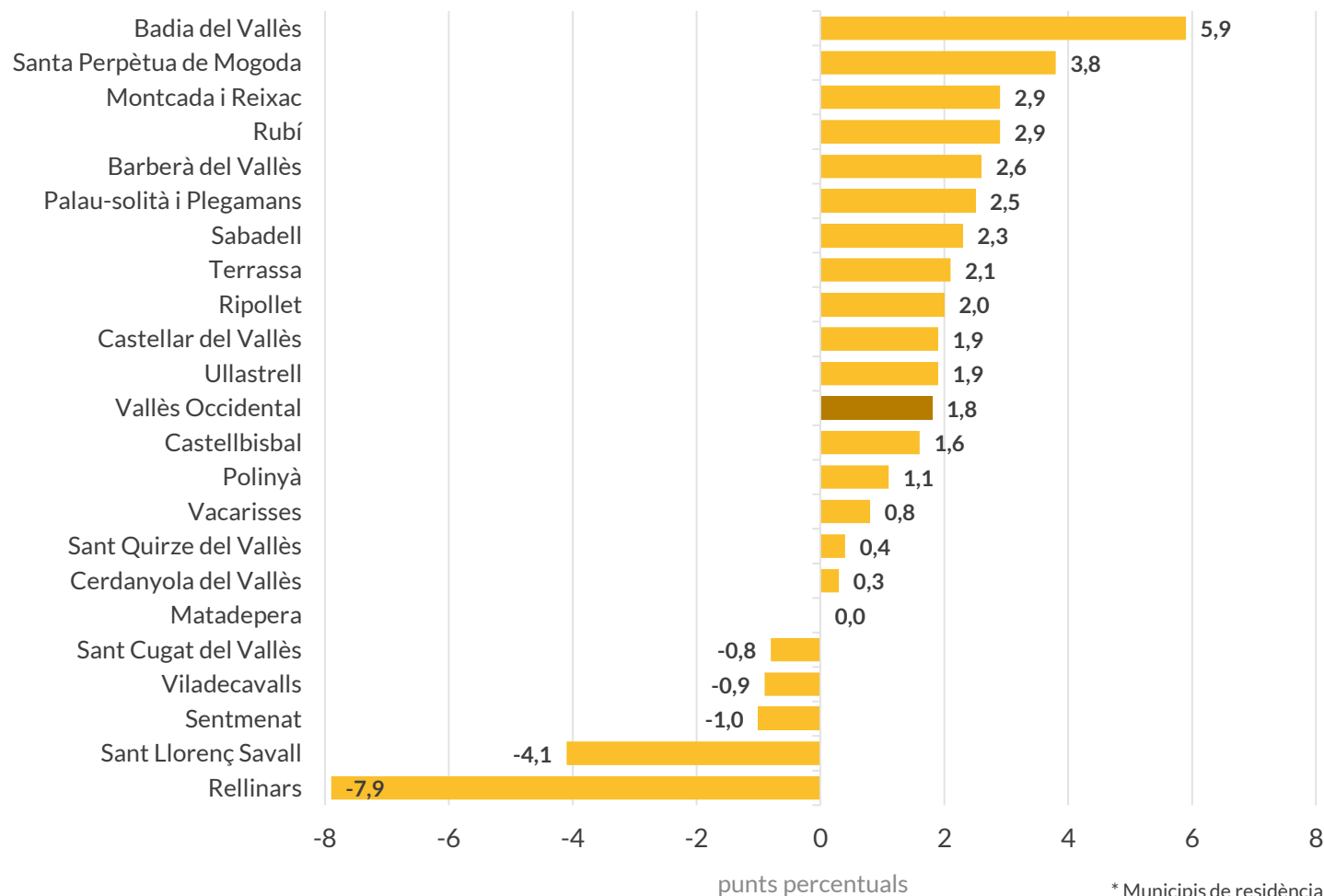
Rubí (34,4%), Montcada i Reixac (31,9%), Sabadell (31,5%) i Terrassa (30,6%) presenten una incidència alta dels ajuts entre la seva població escolar, per sobre de la mitjana comarcal (24,6%).

Cinc municipis se situen per sota del 10% d'incidència dels ajuts de menjador: destaca Matadepera (1,7%) per tenir un valor molt inferior a la resta de municipis.

Taxa d'incidència municipal dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Variació interanual de la taxa d'incidència municipal dels ajuts (infantil i primària). Curs 2021-22 / 2022-23

Badia del Vallès és el municipi que augmenta més intensament la taxa d'incidència, amb un increment de gairebé 6 punts percentuals respecte del curs anterior. Santa Perpètua de Mogoda també presenta un increment més notable que la resta de municipis, de 3,8 punts.

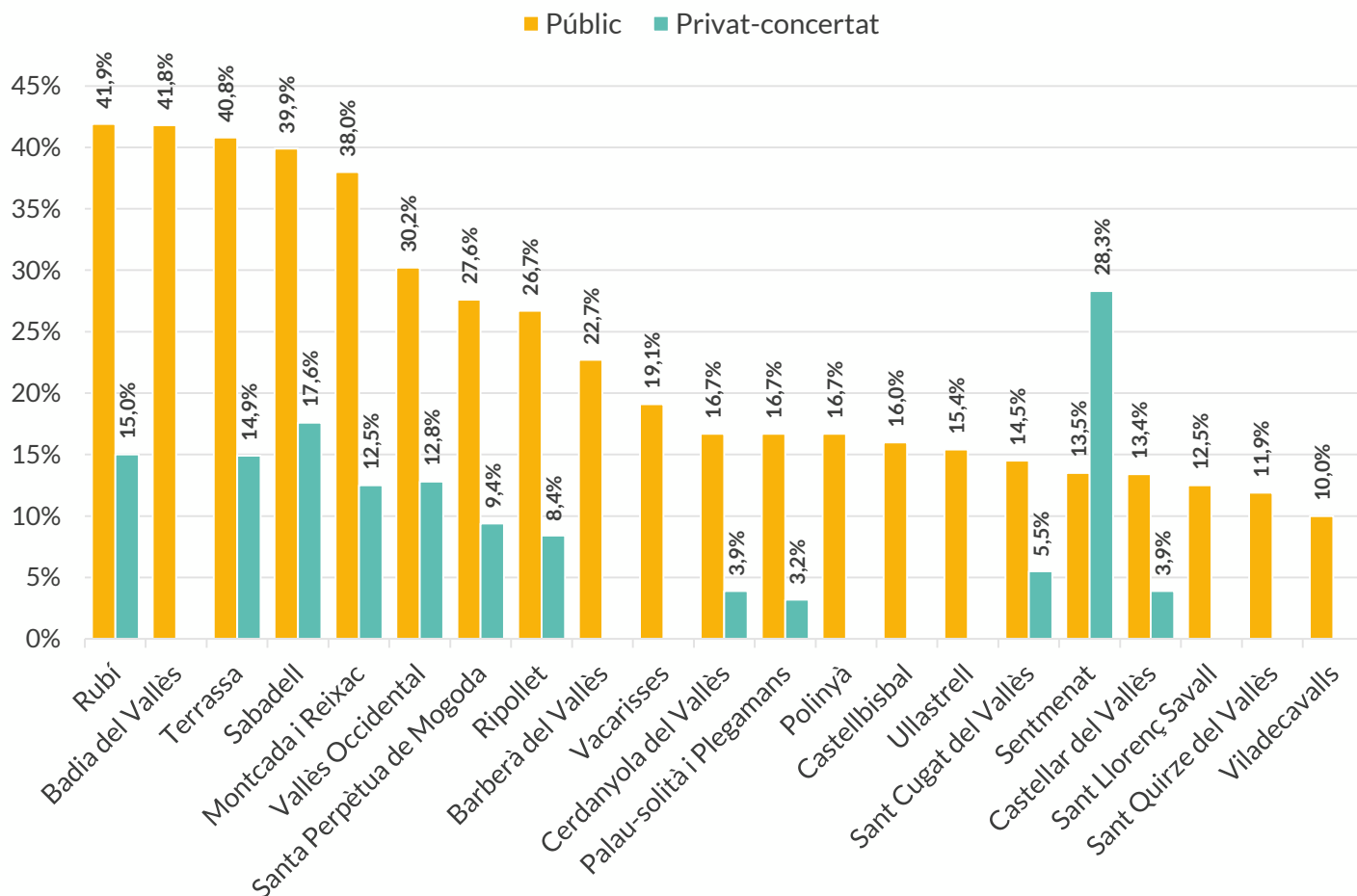
A prop dels 3 punts de creixement anual també se situen Montcada i Reixac (+2,9 punts), Rubí (+2,9 punts), Barberà del Vallès (+2,6 punts) i Palau-solità i Plegamans (+2,5 punts).

Cinc municipis han reduït la taxa d'incidència respecte del curs 2020-21. Entre ells destaquen Rellinars i Sant Llorenç Savall, tot i que amb un menor nombre de concessions que la resta de municipis. Entre els de major població destaca la reducció de Sant Cugat del Vallès.

Taxa d'incidència municipal dels ajuts

**AJUTS INDIVIDUALS
DE MENJADOR**
CURS 2022-23

Taxa d'incidència municipal dels ajuts (infantil i primària) per titularitat del centre escolar (%). Curs 2022-23

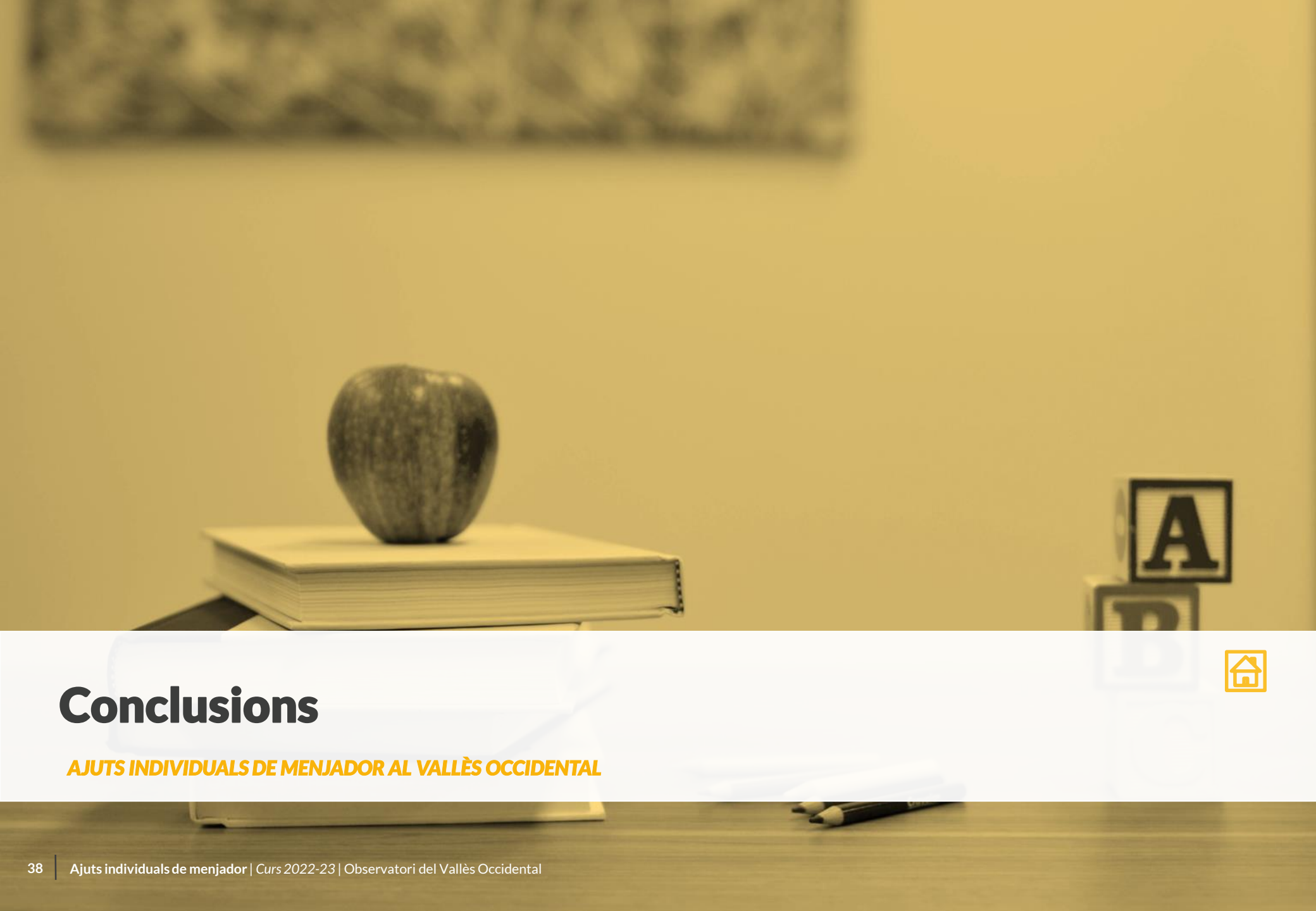

Les diferències de la taxa d'incidència entre els centres públics i els privats-concertats es produeix a gairebé tots els municipis de la comarca amb escoles amb concert. S'ha de tenir en compte que els resultats de la taxa poden variar respecte als totals, atès que per motius de localització de la titularitat del centre els càlculs es realitzen amb els municipis d'escolarització i no de residència.

Rubí és el que presenta una diferència més elevada entre les taxes, la dels centres públics és gairebé 27 punts percentuals superior a la dels privats-concertats. A poca distància se situen els municipis de Montcada i Reixac i Terrassa, amb una diferència superior als 25 punts i Sabadell al voltant dels 22.

Sentmenat és l'únic municipi de la comarca que té una taxa superior per als centres privats, de més de cinc punts percentuals.

* Municipis d'escolarització

A still life photograph with a warm, yellowish tint. In the center, a dark, textured apple sits on top of a thick, closed book. To the right, two wooden alphabet blocks are stacked, showing the letters 'A' and 'B'. In the foreground, two pencils lie on a wooden surface. The background is a plain, light-colored wall with a blurred abstract painting.

Conclusions

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

L'evolució creixent de les sol·licituds i de la concessió d'ajuts individuals de menjador, com la de la taxa d'incidència són indicadors que ens aproximen a l'**agreujament de la situació de risc de pobresa de les famílies** de la comarca. Les dades aportades no només ens ajuden a quantificar la població que pateix vulnerabilitat econòmica (la major part dels alumnes amb ajut atorgat conviu en famílies amb una renda familiar per sota del llindar de pobresa), també ens proporcionen una panoràmica de les famílies que pateixen **exclusió social**, aportant informació sobre les problemàtiques que se superposen amb la situació de risc de pobresa monetària.

La **taxa d'incidència dels ajuts de menjador continua augmentant** de manera progressiva en els darrers anys. En el curs 2018-19 un 16% de l'alumnat se'ls va concedir un ajut, mentre que cinc cursos després, és gairebé un quart de l'alumnat del Vallès Occidental (24,6%). El que es tradueix en un augment d'aproximadament 7 mil alumnes amb un ajut atorgat. A més, la taxa d'incidència dels ajuts de menjador ens mostra que hi ha **importantes diferències socioeconòmiques entre els municipis** del Vallès Occidental. S'observa una distància de més de 43 punts percentuals, entre el que registra la taxa més alta, amb gairebé la meitat de l'alumnat resident al municipi amb ajut concedit, fins al que presenta la més baixa, al voltant del 2%.

Tal com destaca l'informe 'Infància i adolescència en risc d'exclusió social al Vallès Occidental' (Observatori del Vallès Occidental, 2022), el fet de viure els primers anys en la pobresa té conseqüències negatives que tendeixen a persistir al llarg de tota la vida d'un individu. La **taxa de pobresa per a la població menor de 18 anys** de la comarca en 2020 se situa en el 20,3% (al voltant de les 38.000 persones) i és 8 punts superior a la de la població entre els 18 i els 64 anys i 13 més que la de persones de 65 anys i més. Segons una enquesta realitzada per Educo (2022b) a famílies amb alumnat a centres públics de Catalunya, la **principal barrera per accedir al menjador escolar és l'econòmica** i la seva utilització augmenta decididament si l'economia ho permet.

Nou de cada deu ajuts es concedeixen pel 70% de l'import del menjador. Tot i que aquest tram es va incrementar en el curs 2020-21 del 50% del preu de l'àpat fins al 70%, les beques concedides del tram del 100%, és a dir, amb gratuïtat del menjador, encara es mantenen en xifres molt baixes. Aquest fet es produeix a causa dels criteris de valoració social establerts pel Departament d'Educació que, a la pràctica, limiten l'accés de les unitats familiars amb rendes molt baixes. Val a dir que les proporcions segons el **tipus de concessions varia en funció de la composició de la unitat familiar**, com en el cas de les famílies monoparentals, atès que representen el 40% dels ajuts gratuïts i el 25% dels del tram del 70%.

Les dades de les denegacions d'ajuts individuals de menjador per superar l'import de renda familiar indiquen que **una de cada quatre sol·licituds no han estat atorgades per sobrepassar en menys del 10% el llindar establert** a la convocatòria. La situació es veu agreujada pel fet que els càlculs es realitzen amb el nivell de renda de l'any anterior (2021) i el llindar de pobresa d'un altre any diferent (2020). Per tant, **l'accés a les beques menjador també està limitat pels requisits burocràtics** establerts per les administracions. Això mostra que el sistema d'ajudes no està arribant a famílies que viuen en situació de precarietat amb ingressos que oscil·len entorn de la línia de pobresa (Educo, 2022b).

També, s'ha de tenir en compte que **no tot l'alumnat en risc de pobresa sol·licita un ajut de menjador**. Aquesta situació es pot donar per diversos motius, siguin d'**infraestructures** (manca de servei de menjador en molts centres de secundària), **administratius** (manca de coneixements per fer els tràmits telemàtics, no complir els terminis o la dificultat per obtenir l'informe necessari) o **econòmics** (dificultats d'assumir el copagament en el cas dels ajuts parcials) (Educo, 2022b). En el cas de les necessitats d'aquestes famílies que no poden fer front al copagament, en alguns casos, estan cobertes pels **ajuts complementaris** de menjador que atorguen els ajuntaments per tal que puguin fer front a la despesa.

Malgrat el lleuger increment progressiu de la proporció dels ajuts concedits a alumnat d'ESO, es repeteix la situació dels centres d'educació secundària, on **la majoria d'instituts no disposen del servei de menjador** per poder servir àpats. Com a conseqüència, una gran part de l'alumnat de 6è, en passar a secundària, no té la possibilitat d'accedir a un ajut de menjador. Encara que els instituts públics acostumen a escolaritzar la major part de l'alumnat vulnerable, alguns no disposen de les instal·lacions adequades i l'alumnat no pot accedir al programa.

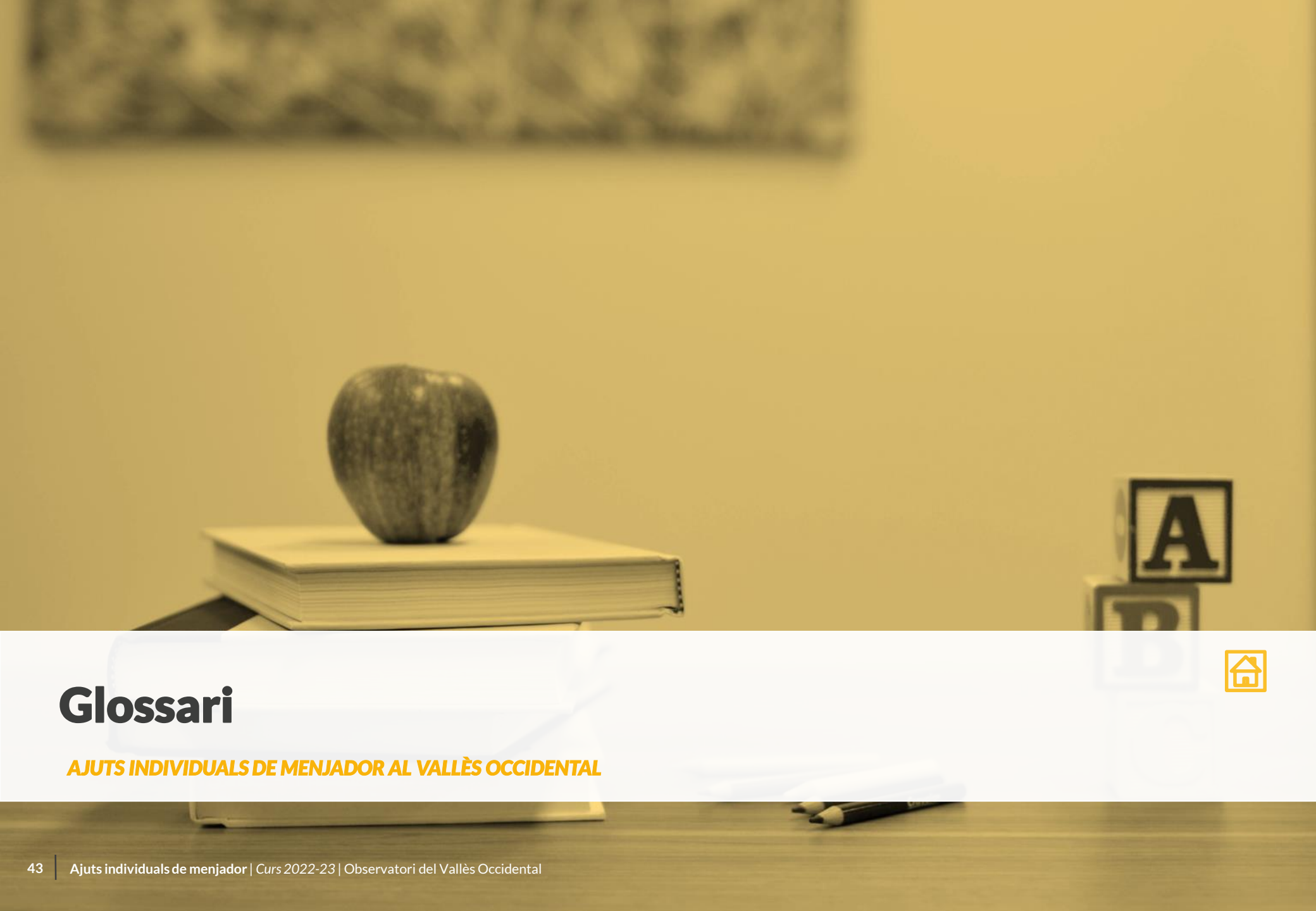
A la comarca, la secundària és l'única etapa escolar on la taxa d'incidència dels centres concertats és més elevada que la dels públics i la meitat de les concessions d'aquesta etapa són per alumnes en centres privats-concertats. Segons dades d'Educo (2022a), durant el curs 2018-2019 a Catalunya el 96,6% dels centres públics de primària disposaven de servei de menjador, mentre que als de secundària, també públics, la cobertura era del 9,2%. De manera que, per a l'augment de la cobertura del servei es necessiten recursos per al cost de l'àpat, però també per a infraestructures (Educo, 2022a).

Gairebé 3 de cada 10 alumnes d'infantil i primària dels centres públics és beneficiari d'un ajut del menjador (30,2%). En canvi, en centres de titularitat privada-concertada la taxa cau fins al 12,8%, una diferència d'aproximadament 17 punts percentuals. Aquest fet fa palès que la segregació socioeconòmica dels centres també està relacionada amb la segregació per origen (Observatori del Vallès Occidental, 2022). Per aquest motiu, prenen importància aquestes polítiques de suport a les famílies per prevenir les situacions de risc.

Un de cada quatre alumnes de la comarca amb l'ajut concedit té uns **hàbits alimentaris irregulars o inadequats**. La inseguretat alimentària, que es refereix a la manca d'accés als aliments basada en raons econòmiques, impacta especialment a les persones més joves i el seu desenvolupament. Viure en condicions d'inseguretat alimentària significa estar subjecte a la incertesa sobre l'accés als aliments en quantitat suficient i de forma constant, encara que no es pateixi necessàriament gana o malnutrició (Educo, 2022a).

El Plan de Acción Estatal para la Implementación de la Garantía Infantil Europea (2022-2030) del *Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030* incorpora mesures específiques per a complir les recomanacions europees. Entre elles, **incrementar el finançament i la cobertura dels ajuts de menjador i simplificar els procediments de la seva sol·licitud**. Així com, estendre el servei de menjador a centres infantils, de primària, de secundària i d'altres estudis postobligatoris, **prioritzant aquells amb especial complexitat**. Si s'entén el temps de l'escola com un sol projecte que incorpori els diferents moments del dia amb la resta d'activitats -estudi, descans, etc.- seria necessari tenir una **proposta integradora** també, pel servei de menjador.

El temps de l'àpat no pot ser una activitat aliena a la resta d'activitats escolars i ha de ser impulsat des de la **gratuïtat i la universalitat**, com a part del dret a l'educació. L'alimentació escolar contribueix a la igualtat d'oportunitats assegurant les condicions alimentàries per l'alumnat, en col·laboració amb les famílies, i compensant algunes de les desigualtats que posen en risc el dret a l'educació equitativa (Educo, 2022a). És imprescindible abordar les diferents problemàtiques detectades en aquest informe per avançar en el menjador escolar com un instrument per a l'equitat educativa.

A still life photograph with a warm, yellowish tint. In the center, a dark, textured apple sits on top of a thick, closed book. To the right, two wooden alphabet blocks are stacked, showing the letters 'A' and 'B'. In the foreground, two pencils lie on a wooden surface. The background is a plain, light-colored wall with a blurred abstract painting at the top.

Glossari

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Llindar de risc de pobresa

El concepte de pobresa utilitzat és el de pobresa relativa o bé el risc de pobresa. Es parteix de la base que la població pobra o en risc de pobresa és tota aquella la renda de la qual cau per sota d'un llindar de risc de pobresa. S'ha considerat com a indicador del nivell de vida mitjà un valor central de la distribució de la renda com és la mediana. El llindar s'ha establert en el 60% del valor de la mediana dels ingressos disponibles anuals equivalents de les persones. La taxa de risc de pobresa és el percentatge de persones que queden per sota d'aquest llindar. Els llindars dependran de la dimensió i composició de les llars.

Valoració per part dels Serveis Socials per necessitat social greu

Per determinar una situació de risc social igual a 10 punts i situació de risc social greu igual a 15 punts serà preceptiu que l'alumnat sol·licitant estigui en seguiment per part dels serveis socials municipals, mitjançant el qual s'acreditarà l'existència d'una necessitat social greu d'aquesta família. És necessari que l'alumnat estigui inclòs en un pla d'intervenció o de treball per risc d'exclusió social.

Inseguretat alimentària

Situació en què un grup de persones no té accés a aliments innocus i nutritius suficients, ja sigui per motius econòmics o físics, per a satisfer les seves necessitats alimentàries i energètiques i portar a terme una vida sana i activa.

Garantia Infantil Europea

Mesura destinada a combatre la pobresa infantil i les seves conseqüències dins de la Unió Europea que prendrà la forma de Recomanació del Consell de la Unió Europea. La Garantia Infantil s'emmarca dins d'una perspectiva més àmplia de drets de la infància: és un dels instruments principals de l'Estratègia Europea de Drets de la Infància i del Pla d'Acció del Pilar Europeu de Drets Socials. L'objectiu d'aquesta mesura és garantir que tots els nens, nenes i adolescents de la Unió Europea tinguin accés en igualtat de condicions a sis drets bàsics: educació i cura infantil, educació i activitats extraescolars, almenys un menjar saludable per dia lectiu, salut, habitatge adequat i nutrició saludable.

Alumnat amb dificultats per l'adaptació social

Alumnat nouvingut, amb problemàtiques de retraïment, aïllament, pors, agressivitat, manifestacions conductuals o comportaments sexuals inadequats a l'edat del menor, conductes i/o activitats predelinquencials, etc. Aquesta problemàtica es valora per part del seguiment dels Serveis Socials per determinar el risc d'exclusió social.

Família extensa

És l'estructura familiar de caràcter tradicional composta per dues o més generacions i que conviu en la mateixa llar amb la seva descendència.

Famílies amb problemes d'accés i manteniment de l'habitatge

Famílies amb manca d'habitatge, desnonament, amuntegament, estada en centre d'acollida, etc.

Subvencions per al pagament del lloguer de l'Agència Catalana d'Habitatge

Són subvencions per facilitar l'accés i la permanència en un habitatge en règim de lloguer a sectors de població en risc d'exclusió social. Per rebre la subvenció han de ser persones físiques que siguin titulars d'un contracte de lloguer de l'habitatge que constitueixi el seu domicili habitual i permanent, en el territori de Catalunya. Aquesta persona ha d'estar empadronada al domicili i no 'accepten contractes de lloguer entre persones que tinguin parentiu. S'estableixen uns límits màxim i mínim d'ingressos que es ponderen segons el nombre de membres de la unitat de convivència i la localització de l'habitatge. En cap cas els ingressos de la unitat de convivència podran ser inferiors al lloguer de l'habitatge.

Ajuts d'urgència social

Tenen l'objectiu de pal·liar necessitats socials bàsiques i econòmiques de les famílies de manera puntual i urgent, però també contemplen que a mig i llarg termini es pugui incidir en la consecució de l'autonomia personal de les mateixes i afavorir la seva inclusió social convertint-se en el principal recurs dels serveis socials per fer front a les problemàtiques socio-econòmiques de les famílies. Les prestacions poden tenir diferents modalitats: ajuts per alimentació i necessitats bàsiques de subsistència, alimentació infantil, higiene i lactància, ajuts per a roba i calçat.

Índex de complexitat socioeducativa dels centres – Centres de màxima complexitat (CMC)

El Departament d'Educació classifica els centres educatius en funció de la seva complexitat socioeducativa. L'objectiu d'aquest tipus de catalogacions és incrementar els recursos humans i econòmics específicament per aquells centres que presenten més dificultat a l'hora de dur a terme la tasca educativa a conseqüència de la complexitat social, cultural i econòmica de l'alumnat i les seves famílies. Pel curs 2021-22 es va realitzar una [actualització de la classificació dels centres](#) segons la complexitat socioeconòmica amb dades del curs 2018-2019 i s'ha introduït una nova metodologia de classificació que introdueix altres aspectes respecte a les anteriors, el mètode Keener. Aquest mètode permet classificar els centres, encara que no es tingui tota la informació; tractar la influència dels indicadors de manera agrupada en quatre criteris de complexitat instrucció, ocupació, immigració i necessitats de l'alumnat; ponderar la contribució de cada criteri en el càlcul de l'índex de complexitat i l'eliminació d'indicadors confusos. Actualment, l'índex de complexitat es calcula amb dades referides a l'alumnat i a les seves famílies: nivell d'instrucció, nivell d'ocupació, alumnat amb nacionalitat no espanyola, origen de l'alumnat de zones en desenvolupament, pars i mares fora d'Espanya, alumnat NESE (necessitats específiques de suport educatiu), alumnat de nova incorporació i base de cotització nul·la. Els centres classificats de màxima complexitat socioeducativa es poden trobar en la [Resolució EDU/819/2022](#) del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Taxa d'incidència

És la relació entre el nombre total d'alumnes d'un determinat nivell escolar que són receptors/es d'algun tipus d'ajut individual de menjador respecte al nombre total d'alumnes matriculats/des al mateix nivell escolar. Aquest s'expressa com un percentatge de 0 a 100 on el 0 és que no hi ha cap alumne receptor d'ajut individual de menjador i 100 que tot l'alumnat matriculat al nivell escolar és receptor d'un ajut individual de menjador.

Tipologies d'unitats familiars

- Família nombrosa general:
 - Un o dos ascendents i 3 fills/es o més (menors de 21 anys o fins a 25, si cursen estudis oficials i conviuen amb els ascendents, siguin comuns o no.
 - Un o dos ascendents amb dos fills/es, siguin comuns o no, sempre que al menys un d'aquests fills/es tingui reconeguda una discapacitat igual o superior al 33% o estigui incapacitat per treballar.
 - Un o dos ascendents amb dos fills/es, siguin comuns o no, quan tots dos ascendents tinguin reconeguda una discapacitat igual o superior al 33%, cadascun d'ells/es, o almenys un d'ells/es tingui un grau de discapacitat igual o superior al 65%, o estiguin incapacitats/des per treballar.
- Família nombrosa especial:
 - Cinc infants o més.
 - Quatre infants dels quals almenys tres siguin de part, adopció, acolliment o pre-adopció múltiple.
 - Quatre infants en el cas que els ingressos anuals de la unitat familiar, dividits pel nombre de membres que la componen, no superin el 75% de l'Indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM) vigent.

Nota: Cada fill/a amb discapacitat o incapacitat/da per treballar computarà com a dos per determinar la categoria.

- Família monoparental general: Formada per un o més descendents de 21 anys, o de 26 si estudien, que conviuen amb una sola persona i dependent econòmicament. Podem estar formades per:
 - Una persona progenitora i 1 o 2 descendents que conviuen amb altres persones amb les quals no tenen un vincle matrimonial ni formen una unió estable de parella.
 - Una persona vídua o en situació equiparada amb fills/es a càrrec.
 - Una persona separada o divorciada que té la guarda dels seus fills/es i que compleix algun dels requisits següents: no percebre la pensió d'aliments fixada judicialment, percebre la pensió per un import inferior al 50% de l'IRSC (índex de renda de suficiència de Catalunya) per cada infant; en el cas que la persona hagi patit abandonament o violència masclista; o en el cas que un progenitor tingui infants a càrrec i que l'altre progenitor estigui empresonat o hospitalitzat o en altres situacions similars durant un any o més.
- Família monoparental especial:
 - Famílies monoparentals amb dos fills o més.
 - Famílies monoparentals en les quals el progenitor o un fill/a tingui reconeguda una discapacitat o estigui incapacitat per treballar.

The background of the slide features a warm-toned still life photograph. In the center, a dark, textured apple sits atop a stack of two books. To the right, several wooden alphabet blocks are visible, with the letters 'A' and 'B' clearly shown. The overall lighting is soft and golden, creating a calm and scholarly atmosphere.

Fonts i indicadors

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

Descripció i evolució del programa

INDICADOR	FONT	DEFINICIÓ	PERÍODE DE REFERÈNCIA
Llindars de renda familiar per percebre l'ajut del menjador	Bases reguladores dels Ajuts Individuals de Menjador	Llindars de renda familiar per percebre l'ajut del menjador segons tipologia de la llar i trams garantits	Curs 2020-21 – Curs 2022-23
Llindar de risc de pobresa	Enquesta de Condicions de Vida. Idescat	Llindar de risc de pobresa per composició de la llar	2018-2022
Infants i adolescents receptors d'ajuts segons valoració del risc social	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució de la distribució d'infants i adolescents receptors d'ajuts segons valoració del risc social per curs (%)	Curs 2015-16 – Curs 2022-23
Principals resultats del programa	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Nombre i distribució dels ajuts sol·licitats, concedits i denegats segons motiu de denegació (%)	Curs 2022-23
Sol·licituds rebudes i ajuts concedits	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució del nombre de sol·licituds rebudes i variació dels ajuts concedits per curs (%)	Curs 2010-11 – Curs 2022-23

Característiques de les concessions d'ajuts

INDICADOR	FONT	DEFINICIÓ	PERÍODE DE REFERÈNCIA
Ajuts concedits per tipus d'ajut	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució de la distribució dels ajuts concedits per tipus d'ajut (%)	Curs 2015-16 – Curs 2022-23
Ajuts concedits segons etapa educativa	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució de la distribució dels ajuts concedits segons etapa educativa (%)	Curs 2017-18 – Curs 2022-23
Ajuts concedits per municipi	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució de la distribució dels ajuts concedits per municipi (%)	Curs 2015-16 – Curs 2022-23
Nombre, pes relatiu i variació interanual dels ajuts concedits per municipi	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Nombre total, pes relatiu dels ajuts concedits i variació interanual absoluta i relativa per municipi	Curs 2020-21 – Curs 2022-23
Ajuts concedits per municipis segons etapa educativa	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits per municipis segons etapa educativa (%)	Curs 2022-23

Característiques de les concessions d'ajuts

INDICADOR	FONT	DEFINICIÓ	PERÍODE DE REFERÈNCIA
Ajuts concedits segons tipologia de família	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons tipologia de família i tipus d'ajut (%). Criteris estadístics.	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons tipologia d'unitat familiar	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons tipologia de família i tipus d'ajut (%). Criteris administratius.	Curs 2022-23
Ajuts concedits per sexe de l'alumnat beneficiari	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits per sexe de l'alumnat beneficiari segons etapa educativa (%)	Curs 2022-23
Ajuts concedits per nacionalitat de l'alumnat beneficiari	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits per nacionalitat de l'alumnat beneficiari segons etapa educativa (%)	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons situacions de risc social de l'alumnat	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons situacions de risc social observades pels Serveis Socials	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons situacions de risc social de la família	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons situacions de risc social observades pels Serveis Socials	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons centres de màxima complexitat socioeducativa (CMC)	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental i Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya	Nombre i distribució dels CMC (%) i nombre i distribució dels ajuts concedits a CMC (%)	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons titularitat del centre educatiu per etapa educativa	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons titularitat del centre escolar per etapa educativa	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons titularitat del centre educatiu per nivell escolar	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits segons titularitat del centre escolar per nivell escolar	Curs 2022-23
Ajuts concedits segons titularitat del centre educatiu per municipis	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts concedits per municipis	Curs 2022-23

Característiques de les denegacions

INDICADOR	FONT	DEFINICIÓ	PERÍODE DE REFERÈNCIA
Ajuts no concedits	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució del pes dels ajuts denegats	Curs 2010-11 – Curs 2022-23
Ajuts no concedits segons motiu de denegació	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Evolució de la distribució dels ajuts denegats segons motiu de denegació (%)	Curs 2022-23
Ajuts denegats segons tipologia de família	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Distribució dels ajuts denegats per superar el llindar de renda (%)	Curs 2022-23
Diferència entre el llindar de renda màxim i la renda familiar segons tipologia d'unitats familiars	Àrea de Drets Socials del Consell Comarcal del Vallès Occidental	Diferència entre el llindar màxim i la renda familiar segons trams (%)	Curs 2022-23

Taxa d'incidència

INDICADOR	FONT	DEFINICIÓ	PERÍODE DE REFERÈNCIA
Taxa d'incidència comarcal dels ajuts segons etapa educativa	Àrea de Drets Socials del CCVOC i Departament d'Educació	Evolució del (Nombre ajuts concedits per etapa educativa [municipi de residència] / Total alumnat matriculat per etapa educativa) * 100	Curs 2015-16 – Curs 2022-23
Taxa d'incidència comarcal dels ajuts per etapes educatives segons titularitat del centre educatiu	Àrea de Drets Socials del CCVOC i Departament d'Educació	(Nombre ajuts concedits per etapa educativa i titularitat del centre [municipi d'escolarització] / Total alumnat matriculat per etapa educativa i titularitat del centre) * 100	Curs 2022-23
Taxa d'incidència municipal dels ajuts de les etapes educatives d'infantil i de primària	Àrea de Drets Socials del CCVOC i Departament d'Educació	(Nombre ajuts concedits (infantil + primària) per municipi de residència / Total alumnat matriculat (infantil + primària) per municipis) * 100	Curs 2022-23
Variació interanual de la taxa d'incidència municipal dels ajuts d'infantil i de primària	Àrea de Drets Socials del CCVOC i Departament d'Educació	Diferència anual entre les taxes municipals (infantil + primària) [punts percentuals]	Curs 2020-21 – Curs 2022-23
Taxa d'incidència municipal dels ajuts de les etapes d'infantil i de primària per titularitat del centre educatiu	Àrea de Drets Socials del CCVOC i Departament d'Educació	(Nombre ajuts concedits (infantil + primària) per titularitat del centre [municipi d'escolarització] / Total alumnat matriculat (infantil + primària) per titularitat del centre) * 100	Curs 2022-23

Bibliografia

AJUTS INDIVIDUALS DE MENJADOR AL VALLÈS OCCIDENTAL

- Atie, B., Contreras, J. i Zafra, E. (2011). [Comer en la escuela y sus circunstancias: aprendizaje, cultura y salud. ODELA](#) – Observatori de l'Alimentació. Universitat de Barcelona.
- Bruckmayer, M., Picken, N. i Flemons, L. (2021). [Provision of school meals across the EU. An overview of rationales, evidence, facilitators and barriers.](#) European Platform for Investing in Children (EPIC) project. Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion (European Commission).
- Enquesta de Salut de Catalunya (2022). L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya 2021. Resum executiu dels principals resultats de l'ESCA del 2021. Direcció General de Planificació en Salut. Generalitat de Catalunya. Departament de Salut.
- Chaudhary, A., Sudzina, F. i Mikkelsen, B.E. (2020). [Promoting Healthy Eating among Young People—A review of the Evidence of the Impact of School-Based Interventions.](#) Nutrients, 12(9), 2894.
- Educo (2022a). [Comedor escolar universal y gratuito: un objetivo alcanzable y urgente. Primera estimación económica para alcanzar la equidad educativa en España.](#)
- Educo (2022b). [El menjador escolar a Catalunya: la visió de les famílies.](#)
- Ehrich, J., Ferrara, P., Giardino, I., Pettoello-Mantovani, M., Pop, T.L. i Sacco, M. (2018). [Food Insecurity and Children's Rights to Adequate Nutrition in Europe.](#) The Journal of pediatrics. Vol. 198, p.329–330, e1.
- Ministerio de Derechos Sociales y Agenda 2030 (2022). [Plan de Acción Estatal para la Implementación de la Garantía Infantil Europea \(2022-2030\).](#) Alto Comisionado contra la Pobreza Infantil.
- Observatori del Vallès Occidental (2022). [Infància i adolescència en risc d'exclusió social al Vallès Occidental. Consell Comarcal del Vallès Occidental.](#)
- Save the Children (2022). [Garantizar comedor escolar sano y gratuito a toda la infancia en riesgo de pobreza.](#)

OBSERVATORI
VALLÈS OCCIDENTAL

Amb el suport de

Diputació
Barcelona

Xarxa d'Observatoris
del Desenvolupament
Econòmic Local